

Šiandien – mėnulio priešpilis. Saulė teka 8 val. 40 min., leisis 16 val. 06 min. Dienos ilgumas 7 val. 26 min.

Vardadieniai: šiandien – Arimantas, Arimantė, Armantas, Armantė, Armina, Arminas, Arminta, Armintas, Armintė, rytoj – Gaudenta, Gaudentas, Rotautas, Rotautė, Telesforas, Vytautas, Vytautė, Vitoldas, penktadienį – Aras, Arūnas, Arūnė, Baltazaras, Gasparas, Kasparas, Melchioras, Merkelis.
Sausio 6 – Trys Karaliai (Kristaus apsišėkimas).

„Netruks ateiti pavasaris, ir mes jį pasitiksim su „užrištomis akimis“... 2 p.

2022-ieji – Lietuvos Jaunimo metai: kokie jie buvo? 3-5 p.

„Partizanai: kovoti, išgyventi, nugalėti. Partizaninis karas profesionalaus kario akimis“ 5 p.

„Tegul nauji metai bus pigesni, o piniginės – pilnesnės...“ 6 p.

Rūmų bendruomenės klubas – „Ekofrisoje“

Kauno prekybos, pramonės ir amatų rūmų (KPPAR) verslo bendruomenė turi gražią tradiciją – kartą per mėnesį aplankyti vis kitą savo nario įmonę, susipažinti su jos veikla, technologiniais pokyčiais ir pasiekimais.
(Nukelta į 8 p.)

L. Dužinskienė ir Z. Dargevičius.

PR Prienų kelio atnaujinimas artėja: jau parengtas žemės paėmimo Kauno rajone projektas

Pagreitį įgauna pasirošimo krašto kelio Nr. 130 Kaunas–Prienai–Alytus rekonstrukcijai darbai. Iš pagrindų bus atnaujintas šio krašto kelio ruožas tarp Kauno ir Prienų (nuo 11,60 iki 31,10 km). Jau parengtas žemės paėmimo visuomenės poreikiams Kauno rajone projektas, pasirašyta didžioji dalis reikiamų sutarčių – 134.

Rekonstrukcijai ruošiamas kelias – vienas intensyviausių visoje šalyje. Jame vidutinis metinis paros eismo intensyvumas siekia apie 11,5 tūkst. automobilių per parą. Didelė dalis kasdien juo vykstančių transporto priemonių – vilkikai.

Rekonstrukcijos darbai vyks intensyvaus eismo ruože tarp Garliavos ir Prienų. Šis ruožas driekiasi nuo Garliavos per Išlaūžą, Šaltupį ir Strielčius iki Prienų.

„Stipriai apkrauto kelio rekonstrukcijos Kauno ir Prienų rajonų savivaldybių gyventojai ir apskritai visos Lietuvos vairuotojai laukė daug metų. Sėkmingai tęsiamos žemės paėmimo visuomenės poreikiams procedūros, rengiami priešprojektiniai sprendiniai. Viskas vyksta pagal numatytą veiksmų planą“, – teigia susisiekimo viceministras Mindaugas Tarnauskas.

Rekonstravus ir išplatinus Kauną su Prienais jungiančią arteriją, eismas joje bus saugesnis. Eismo saugumo užtikrinimo sprendiniai ir gera kelio dangos kokybė sudarys sąlygas padidinti leistiną greitį visame ruože nuo 70 km/h iki 90 km/h.

Pasak susisiekimo viceministro, tikimasi, kad rekonstravus šį kelio ruožą ne tik pagerės eismo sąlygos tūkstančiams vairuotojų, bet ir pavyks pritraukti naujų investicijų į šį šalies regioną.

Skelbimai apie parengtą žemės paėmimo visuomenės poreikiams Kauno rajono savivaldybės teritorijoje projektą pateikti Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje (<https://bit.ly/3jz30G5>), taip pat publikuojami Nacionalinės žemės tarnybos tinklalapyje (<https://bit.ly/3Gt3K8I>) ir Susisiekimo ministerijos interneto svetainėje (<https://bit.ly/3WD2hm2>).

Rekonstrukcijai ruošiamas kelio Nr. 130 Kaunas–Prienai–Alytus atkarpa driekiasi dviem rajonų – Kauno ir Prienų – sankirtoje. Visuomenės poreikiams planuojama paimti 288 sklypus arba beveik 120 ha žemės Kauno ir Prienų rajonų savivaldybių teritorijose.

Didžioji dalis kelio rekonstrukcijai reikiamos žemės nuosavybės teise priklauso Lietuvos valstybei, likusi – privačių žemės sklypų savininkams.

Žemės paėmimo visuomenės poreikiams Prienų rajone projektas bus parengtas 2023 m. sausio mėnesį.

Planuojamo rekonstruoti ruožo projektavimo darbus numatoma atlikti 2023–2024 m. Numatoma, kad šios 19,5 km ilgio atkarpos rekonstrukcija bus baigta ne vėliau kaip 2026 m.

Susisiekimo ministerijos informacija

„...dėkoju Dievui už gyvenimą ir man siūstus žmones“

Gruodžio 13-ąją Jiezno Šv. Arkangelo Mykolo ir Jono krikštytojo parapijos katechetė ir Jiezno gimnazijos tikybos mokytoja Irena SKULŠČIENĖ minėjo jubiliejinį gimtadienį. Šia gražia proga gruodžio 10-osios vakarą sekmadienio išvakarių šventose Mišiose buvo dėkoma Dievui už Irenos nueitą kelią, ypač, kaip kalbėjo Jiezno parapijos klebonas, Kaišiadorių vyskupijos generalinis vikaras Rolandas Bičkauskas, už ištikimą, kantrią, ilgą ir nepertraukiamą tarnystę parapijoje.

Po šv. Mišių besiruošiantys Pirmajai komunijai vaikai ir jų tėveliai bei parapijos Pastoracinės tarybos nariai Irenai dovanojo gėlių, tarė daug šiltų žodžių, o klebonas įteikė popiežiaus Pranciškaus palaiminimą. Jame italų kalba parašyta: „Jo šventenybė Pranciškus nuoširdžiai suteikia Apaštališką palaiminimą IRENAI SKULŠČIENEI 60-mečio proga, taip pat jos šeimos nariams ir žmonėms, kurie dėkodami Viešpačiui už palankų įvykį ir už gyvenimą džiuginančias dovanas linki sveikatos, dvasios ramybės ir visa ko geriausia“.

Kiek nurimus jauduliui dėl tokio netikėto, bet labai ypatingo sveikinimo ir didžiųjų metų švenčių šurmuliui, Irena Skulščenė sutiko pa-

sidalinti mintimis ir su „Gyvenimo“ skaitytojais.

– Tad koks buvo tas kelias, atvedęs Jus į mokyklą, ir kaip tapote tikybos mokytoja?

– Gimiau ir augau Jiezno parapijoje, Pelekonų kaime. Gal nuo penkerių metų atsimečiau sekmadienines keliones autobusu į Jiezną. Nuo autobusų stoties įsitvėrusi į mamos ranką eidavau į bažnyčią. Šv. Mišios nelabai prailgdavo, nes akis gandydavau po bažnyčios skliautuose esančius paveikslus, gėrėdavausi

angeliukais... Mišias aukodavo labai gražus kunigas – Vytautas Sidaras. Vėliau jį pakeitė Bronius Bulika, iš kurio rankų priėmiau Pirmąją Šv. komuniją.

Besimokant Jiezno vidurinės mokyklos 10 klasėje teko ir bažnyčios chore pagiedoti. Neilgai, nes labai greitai turėjau aiškintis direktoriui, klausytis gąsdinimų...

Baigusi Lietuvos žemės ūkio akademiją, dirbau Kaišiadorių rajone. Ten ištekėjau, susilaukiau
(Nukelta į 8 p.)

Nuomonė

Arvydas JUOZAITIS

Edgar Savisaar ja Eesti

Edgarą Savisaarą galbūt prisimena kas dešimtas lietuvis... Ne, matyt, yra prasčiau — prisimena kas dvidešimtas. Duokdie, kad ir taip būtų.

Užvakar Taline šis didis žmogus išėjo Anapilin. Kai pamačiau jį tą lemtingos 1988 metų vasaros dieną, pagalvoju: nejaugi šis profesoriškais akiniais pasidabinęs vyras, panašus į komunistinį funkcionierių, yra Baltijos revoliucijos lyderis? O juk buvo!

Apie neįtikėtinai spartų Estijos pajudėjimą laisvės link aš, kaip ir daugelis to meto lietuvių — austruolių, išgirdome 1988 metų pavasarį, skaitėme apie tą judėjimą net oficialioje Estijos spaudoje. Tą spauda oficialiai ateidavo į Vilnių paštu, „Sojuzpečat“ keliu. Mus, jaunuosius inteligentus, ypač įdomus Taline leidžiamas žurnalo rusiško „Raduga“ (estiško „Vikerkaar“ rusiško varianto) publikacijos. 1988 metams žurnalą jau buvau užsiprenumeravęs ir jame perskaičiau E. Savisaro straipsnį „Revoliucija tęsiasi“. Įkaitau iš pasiutimo: „Kaip šitaip? Argi taip galima rašyti? — Lietuvoje prieš tarybų valdžią nėra nieko panašaus!“

Ir štai tos lemtingos 1988 metų vasaros birželio 17 dieną Taline jau pietavau su Edgaru Savisarū ir jo bendražyge Marju Lauristin, o taip pat „Vikerkaar“ vyriausioju redaktoriumi Reinu Veidemanu. Ir tada — didžioji Dainų slėnio sueiga — tautos pabudimo mitingas. 150 000 dalyvių.

Estų racionalumas, orus tautiškas buvo Estijos pabudimo laisvės žygiui pagrindas.

Jau balandį Lietuvą buvo pasiekusi žinia: „Taline vyksta TV diskusijos atvirame eteryje“. O štai ir tų diskusijų vaisius — programa IME (abreviatūra — santrauka estiškai reiškė „Stebuklą“). Laimė, kad ją išdrišo paskelbti Šiaulių laikraštis „Raudonoji vėliava“, ir ji plito „Eros“ atšvietais. Tai buvo „Estijos TSR ūkinio savarankiškumo programa“. Programa kirtosi su planiniu socialistiniu TSRS ūkiu ir TSRS konstitucija. Maištas, revoliucijos išvakarės. O Lietuvėlėje — nei tokios drąsos, nei atviro TV eterio, tik išlasas kaip Sibire.

Ir štai birželio 17 diena, Talino Dainų slėnis (mūsų Vingio parko analogas), ir balandžio 13 dieną gimusio Liaudies Fronto-Rahvarinne — didysis išbandymas. Žinoma, E. Savisaro ir M. Lauristin idėja. Jie panaudojo M. Gorbačiovo suteiktą politinę galimybę ir išvedė „į liaudį“ Estijos komunistus, palydėjo juos į Maskvą, į XIX Partinę konferenciją. (Būtent šią idėją mes ir atvezėme į Lietuvą, pakartojome po savaitės Vilniaus Gedimino-Katedros aikštėje.)

Tą birželio 17 dieną, įsiliedamas į tūkstančių demonstrantų koloną (estai ėjo išsirikiavę Liaudies Fronto-Rakvarinne grupėmis, ne chaotiškai), pamačiau daugybę neįsivaizduojamų dalykų. Kad ir šie: gausus jaunuolių būrys buvo apsilikęs marškinėlius, ant kurių puikavosi užrašas: EDGAR SAVISAAR — REVOLUTSIOON JÄTKUB (Edgaras Savisaras — Revolucija tęsiasi). Vadinasi, „Vikerkaar“ žurnale paskelbtas straipsnis buvo programinis? Vadinasi, estų Liaudies Fronto-Rahvarinne idėjinis pagrindas? Taip ir buvo. Ir dar stebino vieno žmogaus pavardė.

Neįtikėtina buvo Estijos trispalvių jūra. O jau visai neįtikėtinas ir baisus TSRS imperijai transparentas: „Estijos TSR — į NATO!“

Šį stebuklą mudu su Kazimiera Prunskiene išgyvenome kartu. Du LPS-Sajūdžio pasiuntiniai gerte gerė laisvės svaigalus ir mokėsi, kaip pradėti panašius renginius Lietuvoje. Lietuvoje — išlasas, o Estijos žydrinėje — jų balta-mėlyna-juoda Laisvė.

Tos Laisvės pirmasis asmuo buvo Edgaras Savisaras. Jis paskelbė programinį straipsnį „Revoliucija tęsiasi“, ir jis balandžio 13 dieną atvirų diskusijų eterio Estijos TV laidoje pakvietė žmones kurti „Estijos Liaudies frontą perestroikai remti“. Ir pasipylė RAHVARINNE grupės — nusėjo visą Estiją.

Nepadoru ir neprotinga būtų klausti estų, ar E. Savisaras buvo komunistas? Taip, kompartijos narys! Visi estai puikiai žinojo, kad su komunisto bilietu daugiau padarysi. Estijos nacionaliniai komunistai tuo

(Nukelta į 7 p.)

Paskutiniai 2022 metų Prienų rajono savivaldybės tarybos sprendimai

Guodžio 29 d. posėdyje buvo priimti 5 sprendimai. Atsižvelgiant į pasikeitusias programų finansavimo sumas bei šaltinius, patvirtinti Prienų rajono savivaldybės 2022–2024 metų strateginio veiklos plano pakeitimai, taip pat gautomis tikslinėmis lėšomis patikslintas Prienų rajono savivaldybės 2022 metų biudžetas.

Nustatytą naują Prienų rajono Jiezo paramos šeimai centre teikiamų socialinių paslaugų kainą nuo 2023 m. sausio 1 d. vienam vaikui per mėnesį. Iš kitų savivaldybių biudžeto finansuojama kainos dalis — 1838 eurų (buvo 1648 eurų). Kaina aukštesnė dėl planuojamo minimalios mėnesinės algos, mokesčių už komunalines paslaugas, socialinės išmokos dydžio ir kt. padidėjimo.

Pratęstas Prienų rajono gyventojos (duomenys neskelbtini) apgyvendinimas ir išlaikymas VŠĮ „Vilniaus SOS vaikų kaimas“, iki jį baigęs profesinio mokymo programą kartu su socialinių įgūdžių ugdymo programa, bet ne ilgiau kaip iki 2025 m. birželio 30 d. Mergaitė Prienų rajono apylinkės teismo sprendimu nustatyta nuolatinė globa, globėju paskirta VŠĮ „Vilniaus SOS vaikų kaimas“. Artimųjų, į kuriuos galėtų kreiptis pagalbos pasibaigus globai institucijoje, neturi.

Taryba perdavė Jiezo gimnazijai valdyti, naudoti ir disponuoti patikėjimo teise Prienų rajono savivaldybei nuosavybės teise priklausantį ir šiuo metu Prienų rajono savivaldybės administracijos patikėjimo teise valdomą ilgalaikį materialųjį turtą — mikroautobusą MAN, pagamintą 2022 m., įsigijimo vertė — 101 882 Eur. Iki tol moksleivių pavėžėjimo paslaugas gimnazijai teikė samdomas vežėjas.

Paskutinio šiais metais Savivaldybės tarybos posėdžio pabaigoje meras **Alvydas Vaicekauskas** padėjo Tarybos nariams, projektų rengėjams už sklandų ir kokybišką darbą, priimtus svarbius sprendimus, palinkėjo darbingų 2023-ųjų ir sėkmės savivaldos rinkimuose. Taip pat meras pakvietė politikus aktyviai teikti pasiūlymus dėl 2023 metų savivaldybės biudžeto, kuris bus tvirtinamas sausio mėnesį.

„Gyvenimo“ informacija

„Netruks ateiti pavasaris, ir mes jį pasitiksime su „užrištomis akimis“ ...

Baigėsi dar vieneri metai, prasideda nauji, su kokiomis mintimis šį virsmą išgyvena žemdirbiai — dėl ko nerimauja, kokių turi vilčių? „Gyvenimo“ pašnekovas Prienų ūkininkų sąjungos pirmininkas Martynas BUTKEVIČIUS, apžvelgdamas pastarųjų metų situaciją žemės ūkyje, pastebi, kad praeitis laikotarpis žemdirbiams nesuteikė pastovumo: augo energetinių išteklių kainos, brango metalo gaminiai, technika, trąšos, augalų apsaugos priemonės, o galutinė ūkininkų produkcijos kaina tiek nekilo. Tiesa, vertinant atskirus sektorius, grūdininkai dar įvairių metų galėjo pasidžiaugti jiems palankiomis grūdų kainomis, buvo žadama, kad po Naujųjų jos bus dar geresnės, bet, pasak pašneko, stebimos tendencijos nėra džiuginančios, kainos linkusios mažėti, nes supirkėjai turi iš ko pasirinkti: rinką užpildo ir aplinkiniai keliais atkeliavę pigesni grūdai iš Rusijos bei derlius iš Ukrainos. Taigi ūkininkavimas, kaip loterijoje, yra susijęs su nuolatinė rizika, nežinai, kada išloši, o kada praloši. Todėl, M. Butkevičiaus teigimu, dalis ūkininkų pasitraukia iš gamybos, žemės valdos stambėja. Bet, pasak jo, yra ir pragiedrulių.

— Turėjau ne vieną progą — ir Prienų ūkininkų sąjungos 30-mečio minėjime, ir „Metų ūkiu“ konkurse — pasidžiaugti tuo, kad pastaraisiais metais ūkininkų gretas įsiliejo nemažai jaunimo, dalis jų sugrįžę iš užsienio nusipirko sodybas ir žemės. Nors jų užmojai mažesni, jie ateina su savo požiūriu, verslo planu, užima tas žemės ūkiu nišas, apie kurias anksčiau nepagalvota: puoselėja uogynus, prekiauja šiltnamiuose užauginta produkcija, augina mėsinius galvijus. Tai — sveikintinos iniciatyvos. Jeigu kaime kuriasi jaunos šeimos, prireiks vaikų darželių, nebus uždarinėjamos ir mokyklos, — įsitikinęs Prienų ūkininkų sąjungos pirmininkas.

Visgi kiti procesai žemės ūkyje M. Butkevičių neramina. Iki šiol vadinamame galutinės produkcijos kainų „pyrage“ žemdirbio dalis išlieka pati mažiausia, dominuoja perdirbėjai ir prekybininkai, jų monopolij iverkti sunku.

— Tai rodo, kad mes, visa žemdirbių bendruomenė, nesugebame apginti savo interesų, neturime politikų, kurie mus palaikytų ir užtartų, svariais argumentais paveiktų Vyriausybę ir Seimą. Parduotuvėse drastiškai didėjant žemės ūkiu produktų kainoms, viešojo erdvėje girdisi įvairių spekuliacijų, metamas šešėlis ant žemdirbių, tačiau juk ne nuo jų priklauso galutinė produkcijos kaina, didžiausią dalį nuo jos atsiriekia perdirbėjai ir prekybininkai. Tuo tarpu, pavyzdžiui, Lenkijos parduotuvėse mūsų pirkėjų sąskaita lietuviška produkcija yra siūloma pigiau, nes suveikia konkurencijos dėsniai. O į Lietuvos prekybos centrus plūsta lenkiški, vokiški, itališki pigesni produktai. Jei tokios tendencijos išliks, mūsų žemdirbiai bus nustumti į šalį, — svarsto M. Butkevičius, vildamasis, kad į žemės ūkį įsiliejęs jaunimas ras būdų, turės ir valios keisti esamą situaciją. Galbūt jie imsis ir iniciatyvos kooperuotis, dirbti savarankiškai. M. Butkevičiaus pastebėjimu, ankstesni bandymai sukurti trumpąją maisto tiekimo grandinę nuo ūkiu iki vartotojo Prienų rajone nebuvo sėkmingi, viena iš priežasčių — ūkininkų pasyvumas, iniciatyvumo ir vieningumo stoka.

Pasak Prienų ūkininkų sąjungos pirmininko, Lietuvos žemdirbiai nei pagal išmokų dydį, nei kitus kriterijus nesijaučia esantys lygūs su Europos Sąjungos žemdirbiais, ir šis klausimas dėl atstovavimo aukščiausiu lygiu stokos vis dar neišsprendžiamas.

— Noriu pabrėžti, kad galbūt per visą nepriklausomybės laikotarpį Lietuvoje išryškėjo toks didelis atotrūkis tarp žemdirbių ir žemės ūkiu ministro, kuris be kompromisų laikosi Briuselio pozicijos. Susidariau išpuolį, kad dabartinė ministerija tiesiogiai bendrauti su žemdirbiais nėra linkusi. Ministrą kvietėme atvykti į Prienuose organizuotą „Metų ūkiu“ konkursą, tačiau nesulaukėme nei jo, nei atstovų. Ministerijos atstovų bei jų išaiškinių pasigedome ir praėjusį rudenį, kuomet pristatant Lietuvos žemės ūkiu ir kaimo plėtros 2023–2027 metų strateginio plano projektą, rajono ūkininkams kilo daugybė neaiškumų ir klausimų.

Nespėjome ministerijai pateikti savo pastabų, kai išgirdome, jog planas jau patvirtintas ir pagal jį teks dirbti, — apgailestavo M. Butkevičius, tiesa, mesdamas „akmenuką“ ir į pačių žemdirbių „daržą“. — Turėtume pripažinti, kad žemdirbiams atstovaujanti organizacija yra tarpusavyje susiskaldžiusios, ir nieko nepadare, kad juos apgintų, išreikštų jų valią, parodytų tvirtą poziciją, o, nesant vieningumo, sunku vesti derybas su ministerija.

M. Butkevičiaus pastebėjimu, galbūt tik prieš rinkimus politikai, partijų pirmininkai, ieškodami palaikymo, atsigręžia į žemdirbius ir pasidomi jų problemomis, pažada padėti jas spręsti, o vėliau pažadus pamiršta. Ir valdančiajai daugumai, ir opozicijai priklausantys politikai neranda laiko diskusijoms su žemdirbiais netgi tuomet, kai Seime svarstomi ūkininkams aktualūs klausimai, jau nekalbant apie jų atstovavimą.

— Prieš pat naujuosius Seime buvo priimtos ūkininko įstatymo pataisos, kurios sugriežtins sodybų statymo reikalavimus ir apsunkins jaunųjų ūkininkų įsikūrimą kaimo vietovėse. Šeimos ūkininkų, Jaunųjų ūkininkų organizacijos kreipėsi į LR Prezidentą G. Nausėdą su prašymu vetuoti patvirtintą įstatymą, — sako jis, tikėdamasis, kad Prezidentas atsisvežels į išsakytas pastabas.

M. Butkevičiaus teigimu, ūkininkai nerimauja ir dėl Nekilnojamojo turto mokesčio taikymo, jie baiminasi, kad nebūtų apmokestintos fermos, sandėliai ir kiti gamybinės paskirties pastatai. Kol kas daug nežinios, nes konkrečius mokesčio tarifus tvirtins, dėl lengvatų apsispręs atskiros savivaldybės.

Šiuo metu ruošiamasi visuotiniam Lietuvos žemdirbių suvažiavimui, kuriame, anot M. Butkevičiaus, bus keliama skaudžiausi klausimai dėl su žemdirbiais nederinto Strateginio plano, žalojo kurso reikalavimų įgyvendinimo.

— Manau, kad naujieji metai į žemdirbių gyvenimą įneš daug suまいšties ir finansinių netekčių. Sugriežtintos žemės dirbimo, augalų purškimo cheminėmis medžiagomis sąlygos, sėjomainos reikalavimai, spėju, kad bus sustiprintas kontrolės mechanizmas ir pas ūkininkus apsilankys daugiau tikrintojų, daugiau laiko teks skirti dokumentų pildymui, seminarų lankymui. Galbūt imlus jaunimas greičiau perpras naujoves, prisitaisyk prie Strateginio pla-

no reikalavimų, tačiau vyresnės kartos ūkininkams bus sunku, už pažeidimus jie sulauks sankcijų, neįgyvendinusiems geros agrarinės ir aplinkosaugos būklės išpareigojimų išmokos mažės. Tų, kurie nuspręs nepretenduoti į europinę paramą, produkcijos užauginimo kaštai didės, pelno neliks. Tad išsilaukyti, esant žemoms pieno, mėsos supirkimo kainoms, bus sunku. Ateitis neaiški, netruks ateiti pavasaris, ir mes jį pasitiksime su „užrištomis akimis“, — samprotauja pašnekovas.

Baigiantis 2022-iesiems, Prienų ūkininkų sąjungos taryba prie šventinio stalo subūrė veiklos partnerius, žemdirbius konsultuojančius, jų veiklą kontroliuojančius tarnybų vadovus bei atstovus, visi turėjo progą išsakyti savo mintis, lūkesčius, teikti pasiūlymus, kaip reikėtų gerinti tarpusavyje bendradarbiavimą.

— Maničiau, kad tokie pašnekesiai yra svarbūs, jų metu turime progą ne tik aptarti ūkininkų veikloje pasitaikančius nesklandumus, surasti būdų, kaip pašalinti trūkumus. Tai yra gera pradžia ir postūmis pradėti naujas iniciatyvas bei prisiminti anksčiau puoselėtas tradicijas. Žmonės pageidavo daugiau renginių, pabendravimo. Todėl šiais metais bandysime atgaivinti Sekminių, melžėjų konkurso, arimo varžybų ir kitas tradicijas, keisti lauko dienų ūkiuose formatą, naudingus aptarimus derinant su kultūrine programa, į šias priemones labiau įtraukiant seniūnus ir kaimo žemės ūkiu specialistus, — apie priemones, skirtas ūkininkams aktyvinti ir burti, kalbėjo Prienų ūkininkų sąjungos pirmininkas M. Butkevičius.

Jis taip pat pasidžiaugė, kad rajono ūkininkai net ir sunkiu jiems laikotarpiu nepamiršta esantys vietos bendruomenių nariais ir, reikalui esant, seniūnijoms atskuba į pagalbą: šienauja pakeles, valo sniegą nuo kelių, atveža vandens. Jie pirmieji pamato, kam kaimynystėje reikia pagelbėti: senus ir vienišus žmones aprūpina malkomis, nuperka vaistus, netgi nuveža pas gydytojus. Tokia socialinė misija senstančiame kaime, pasak jo, yra prasminga.

Pokalbio pabaigoje, paklaustas, ko tikisi iš 2023-ųjų, M. Butkevičius akcentavo, kad visgi ūkininkams kaip geriamajam vandens labiausiai reikia vienybės, kad galėtų atsilaikyti ir prieš primetamas „žaidimo taisykles“, ir prieš įvairiausias krizes. Tik tuomet jų veikla turės perspektyvą.

Dalė Lazauskienė

Koks tu ir aš – tokia Lietuva

Pasibaigus Jaunimo metams, tikėtina, jog visuomenės dėmesys jaunam žmogui taip pat sumažės. Tačiau „Gyvenimo“ redakcija jaučia pareigą ir toliau prisidėti prie atsakingos, savimi pasitikinčios, pilietiškos ir kūrybiškos ir kritiškai mąstančios jaunosios kartos ir tuo pačiu visos visuomenės ugdymo. Tad 2023-aisiais, vykdydami projektą „Koks tu ir aš – tokia Lietuva“, sieksime, kad jaunųjų piliečių balsas būtų išgirstas, o jų pasiekimai ir problemos neliktų nuošalyje...

Šio projekto įgyvendinimui Spaudos, radijo ir televizijos remimo fondas skyrė 15 000 Eur.

Man ne visvien...

2022-ieji – Lietuvos Jaunimo metai: kokie jie buvo?

2022-aisiais metais Lietuvoje minėjome daug atmintinų datų, tarp jų – ir Lietuvos Jaunimo metus. Metų pabaiga – tai pats geriausias laikas apžvelgti visų metų darbą, pasiekimus, išsiskirti naujus tikslus, tad apie tai, dar besibaigiant Jaunimo metams, kalbėjomės su Jaunimo reikalų agentūros (JRA) direktoriumi Jonu LANIAUSKU.

– Pernai per Lietuvą sklido žinia, jog 2022-ieji – tai Lietuvos ir Europos jaunimo metai: kodėl tai svarbu ir kokią misiją jie nešė?

– Mums labai pasisekė, kad šios dvi progos sutapo vienais metais. Jeigu ieškotume bendrų taškų, tai tikriausiai būtų tai, jog dėl įvairių priežasčių po COVID-19 pandemijos kone labiausiai nukentėjo jaunas žmogus, tad ir vienas iš tikslų šiais metais buvo jaunimo įgalinimas. Bandėme vėl grąžinti jaunimą į realų gyvenimą iš virtualaus formato: grą-

žinti į darbo rinką, organizacijas, į jaunimo centrus bei įtraukti jaunuolius į pilietinį gyvenimą. Pandemija tikrai turėjo įtakos jaunuolių aktyviam dalyvavimui, ypač kai kalbame apie visuomeninę veiklą, jaunimo organizacijas, centrus.

– Kokius užmojus šia proga kėlė Jaunimo reikalų agentūra?

– Pagrindinis Jaunimo metų tikslas – jaunimo įgalinimas. Jo buvo siekiama, įgyvendinant 4 pagrindinius uždavinius: pasiekti jaunus žmones, kurie anksčiau nebuvo pa-

Jaunimo reikalų agentūros direktorius Jonas Laniauskas.

siekti, ir informuoti juos apie galimybes nacionaliniu ir ES lygmeniu, pastebėti ir dalytis gerąja praktika ES jaunimo politikos ir ES prog-

ramų įgyvendinimo srityje, skatinti jaunimo organizacijų ir jaunimo aktyvumą, plėtoti jaunimo ir sprendimų priėmėjų dialogą temomis, kurios liečia jaunimą. Taip pat norėjome paminėti Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos 30 metų ir Pasaulio lietuvių jaunimo sąjungos 50 metų jubiliejines sukaktis, nes šios organizacijos stipriai prisideda prie Lietuvos jaunimo politikos įgyvendinimo.

– Taigi ką pavyko nuveikti per 2022 metus?

– Nors „viščiukus“ dar tik skaičiuosime, šiuo metu išskirčiau kelis pagrindinius aspektus, ką pajautėme, minėdami Jaunimo metus.

Visų pirma, atradome tokį naują reiškinį, kaip jaunimo bendruome-

nės (neorganizuotų jaunų žmonių, turinčių savo interesus, grupės). Pastebėjome, kad jauniems žmonėms dalyvauti tokiuose formatuose yra labai „faina“, nes tokiu būdu jauni žmonės randa bendraminčių, draugų, su kuriais gali siekti bendrų tikslų, o dalyvavimas tokioje veikloje jaunam žmogui yra žymiai paprastesnis, nes jis nereikalauja ilgėnų išpareigojimų.

Mums, kaip jaunimo politikos įgyvendintojams, šitas aspektas yra labai svarbus, nes mes visada žiūrime, kaip įtraukti jauną žmogų į pilietinį, visuomeninį gyvenimą, savanorystę ir tai yra didžiulis iššūkis ir siekiamybė ne tik Lietuvoje, bet ir visoje Europoje. Mes matome, kad Lietuvoje yra aktyvių jaunų žmonių, bet jie nesinaudoja tradicinėmis formomis, o jaunimo bendruomenės yra ta netradicinė forma, kurią reikia stiprinti.

2022-aisiais po Lietuvos regionus keliavome su „Keliaujančių Jaunimo metų“ renginiais, aplankėme 11 miestų ir miestelių. Turėjome ir teisėkūrinių iniciatyvų, pavyzdžiui, leisti didinti jaunimo amžiaus cenzą iki 35-erių metų. Labai džiaugiamės ir tuo, jog kai kurios savivaldybės, pasinaudamos Jaunimo metais, sustiprino jaunimo politiką.

Dar paminėčiau naujai įkurtas pilietines erdves, kuriose struktūrai geriname kompetencijas tokiose srityse, kaip: kūrybiškumas, verslumas, pilietiškas, žaliasis kursas, lyderystė. Čia mes skyrėme dėmesį ne tik mažiau galimybių turinčiam jaunimui, bet ir jaunam žmogui, kuris nėra šitoje grupėje, ir suteikėme galimybes neformalioms grupėms naudotis tam tikromis patalpomis, pagalba ir gerinti savo kompetencijas.

(Nukelta į 5 p.)

Akimirka iš Jaunimo metų ambasadorių mokymų, kuriuose dalyvavo ir Prienų rajono atstovai Skaistė Radžiūnaitė ir Karolis Pūkas.

Kuriu. Įgyvendinu. Dalinuosi

Privalomoji literatūra – skatina ar žudo mokinių norą skaityti?

Lietuvių kalbos ir literatūros pamokos yra vienos svarbiausių mokykloje, jų metu vaikai išmoksta skaityti ir rašyti, lavina vaizduotę, susipažįsta su skirtingų kultūrų tradicijomis, ugdo kritinį mąstymą ir gebėjimą reflektuoti, analizuoti informaciją. Šio fakto paneigti negalima, bet pati mokomojo dalyko programa ir egzamino struktūra dažnai sulaukia kritikos ir iš mokinių, ir iš mokytojų.

2018 metais atnaujintoje lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzamino programoje nurodoma: „prie kiekvienos temos pateikiami du jai atskleisti tinkamiausi autoriai, vieną iš kurių rekomenduojama pasirinkti; egzaminu užduoties sąsiuvinyje nurodomi visi privalomi autoriai, kuriais kandidatas atlikdamas egzaminu užduotį taip pat gali remtis. <...> privalu rašyti apie dviejų autorių kūrybą: pagrindinį autorių pasirinkti iš privalomų autorių, kitą programinių autorių pasirinkti savo nuožiūra.“ Pasak tuometinio Nacionalinio egzaminų centro, platesnis autorių pasirinkimas suteikia mokiniams savarankiškumo ir kūrybiškumo, daugiau atsakomybės ir toks egzaminu formatas leidžia tiksliau įvertinti darbus. Nors tokia lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminu struktūra turėtų suteikti daugiau laisvės, privalomų autorių sąrašas spaudžia mokinius į tam tikrus rėmus. Lietuvoje turime daugiau nei

36 (tiek autorių nurodoma privalomajame sąrašas) nusipelnusių rašytojų ne tik iš praėjusių amžių, bet ir iš šio, tad kodėl valstybiniame brandos egzamine nurodoma remtis tik senų laikų kūriniais, kai ir šiuolaikinė lietuvių literatūra nestokoja naudingo turinio asmens ugdymui? Kodėl nesistengiama mokinių sudominti plečiant jų literatūrinį lauką, leidžiant savo nuožiūra rinktis šiuolaikinius, pripažinimą pelniusius užsienio bei lietuvių autorius?

Ar privaloma literatūra skatina jaunuolius daugiau skaityti, klausėme ir pačių moksleivių. Iš viso atsakymus pateikė 89 Prienų „Žiburio“ gimnazijos 9–12 klasių mokiniai. 17 iš jų nurodo, kad privaloma literatūra skatina jų norą skaityti, nes, kaip teigia viena respondentė, didžioji dalis kūrinių yra įdomūs, jie „verčia susimąstyti ir pažvelgti į gyvenimą kitaip.“ Deja, didžioji gimnazistų dalis – 43 respondentai – teigia, kad privaloma literatūra „žudo“ jų norą skai-

tyti. Pavyzdžiui, viena respondentė sako: „privalomi kūriniai žudo mano norą skaityti, nes juos sunku suprasti, jų siužetas neįdomus ir teksto forma sunkiai suprantama“. Kito mokinio nuomone, smagiau, kai galima pasirinkti savo mėgstamą literatūrą, skaityti apie tai, kas aktualu mums. Verta pastebėti, kad daugumą, neigiamai apie privalomą literatūros sąrašą atsiliepusių mokinių, nuo jo atgraso pavadinime vartojamas žodis „privaloma“. Anot vieno gimnazisto, „žodis privaloma riboja laisvę pasirinkimui ir „numuš“ norą skaityti. Daug metų ši literatūra yra brukama, kai galbūt mokinys mėgsta kitokią ir iš to galėtų parašyti dar geresnį rašinį.“ Likusi apklaustųjų dalis konkrečios nuomonės neturėjo ir teigė, kad dalis kūrinių iš privalomo sąrašo juos skatina skaityti, o kita dalis nesudomina. Paklausus gimnazistų, kokie autoriai jiems būtų įdomūs ir kas paskatintų daugiau skaityti, tarp atsakymų dau-

giausia nurodyta: garsūs užsienio autoriai, šiuolaikiniai lietuvių autorių kūriniai, taip pat paminėti pasauliniai bestselleriai ir kūriniai, atskleidžiantys šių laikų aktualijas ir problemas.

Išvalgomis apie privalomą literatūrą ir valstybinio lietuvių kalbos ir literatūros brandos egzaminu struktūrą pasidalino ir Prienų „Žiburio“ gimnazijos lietuvių kalbos mokytojos: Irena Mažeikienė, Rūta Pūrienė, Levutė Karčiauskienė, Živilė Jurksienė, Nijolė Šervenikaitė bei Snieguolė Milušauskienė. Živilė Jurksienė patirtis atskleidžia, kad mokiniai beveik neskaito, o norinčius skaityti atbaido ilgi, neaktualūs, nelabai šiame laikmetyje suprantami kūriniai. „Skaitymas darosi sunkus darbas – kur kas lengviau stumdyti telefono ekraną ir pasitenkinti tokiais „skaitymu“ ir jokie metodai nesudomins mokinio paties. Išvalgomis publicistiniais tekstais ar neaktualiais jų amžiui kūriniais“, – sako N. Šervenikaitė. I. Mažeikienė pastebėjimu, dauguma mokinių negėba analizuoti ir suvokti teksto, jų žodynas ribotas, neišsako nepakankamai, mokiniai nesupranta ir tarptautinių žodžių, meninės kalbos. Ji taip pat atkreipia dėmesį, jog kitų dalykų (istorijos, geografijos ir kt.) pamokose neugdomas kalbėjimas – beveik visi darbai atliekami raštu. Mokytojų

nuomonė apie privalomą literatūros sąrašą dvipusė. Viena vertus, dalis programinių kūrinių yra vertingi ir naudingi. Pasak S. Milušauskienės, tik privalomos literatūros dėka mokiniai susipažins su tautos palikimu, ugdys kultūrinę kompetenciją. „Labai svarbu mokykloje susipažinti su palikimu, nes savo noru to beveik niekas nedaro“, – sako S. Milušauskienė. R. Pūrienė įsitikinusi, jog privalomos literatūros sąrašas yra būtinas, o gera, tikslingai atrinkta literatūra ne tik plečia akiratį, bet ir leidžia pažinti pasaulį ir save pasaulyje.

Kita vertus, į dabartinių privalomos literatūros sąrašą įtraukti kūriniai kartais kelia abejonių. N. Šervenikaitės teigimu, kai kurie kūriniai yra itin žemo meninio lygio. Mokytojos nuomone, tokiuose kūriniuose kai kas visiškai neatitinka amžiaus tarpsnių poreikių, prikišamai per daug patriotinių kūrinių, tarsi meilė gimtam kraštui galima ugdyti tik tiesmuku sakymu. „Vaikams nuo to bloga“, – sako N. Šervenikaitė.

Jeigu tokio sąrašo trūkumai yra lengvai įžvelgiami, galbūt reiktų jį praplėsti šiuolaikiniais kūriniais? Mokytojų teigimu, apie tai yra seniausiai kalbama, bet pokyčiai nedaromi. Šiuolaikiniai kūriniai

(Nukelta į 7 p.)

Aktuali
informacija

PR Nuo metų pradžios – didesnės įvairių rūšių pensijos

Sulaukus senatvės galima gauti socialinio draudimo senatvės pensiją arba senatvės pensiją neigaliajam, taip pat našlių pensiją arba vienišo asmens išmoką. Iki senatvės pensijos amžiaus likus ne daugiau kaip 5 metams galima gauti išankstinę senatvės pensiją, o netekus darbingumo – netekto darbingumo pensiją. Nuo 2023 m. pradžios didės visos šios pensijos.

Žmonės, gaunančius pensijas už einamąjį mėnesį, didesnės pensijos pasieks sausį, o tuos, kurie pensijas gauna už praėjusį mėnesį (išankstines senatvės pensijas, valstybines pensijas, šalpos pensijas), didesnės pensijos pasieks vasario mėnesį.

Socialinio draudimo pensijas gauna 610 tūkst. senatvės pensijos amžių sukakusių asmenų ir 151 tūkst. žmonių su negalia.

SOCIALINIO DRAUDIMO SENATVĖS PENSIJOS

Socialinio draudimo senatvės pensijos – svarbiausia socialinės apsaugos priemonė sulaukus senatvės. Senatvės pensiją gali gauti žmonės, sukakę nustatytą senatvės pensijos amžių ir turintys minimalų socialinio draudimo stažą, nustatytą senatvės pensijai – 15 metų.

Pensijų draudimo stažas – tai laikas, per kurį asmenys patys moka arba už juos yra mokamos ar turi būti mokamos nustatytos privalomos pensijų socialinio draudimo įmokos. 2023 metais būtinojo stažo reikalavimas yra 33 metai. Šis reikalavimas kasmet didinamas po 6 mėnesius iki kol pasieks 35 metus (2027 m.).

Vidutinė senatvės pensija nuo 2023 m. pradžios didės nuo 482 eurų iki 542 eurų. Vidutinė senatvės pensija su būtinuoju stažu 2023 m. didės nuo 513 iki 575 eurų, t. y. daugiau nei 12 proc. Tačiau individualiai kiekvienam pensijos gavėjui šis padidėjimas bus individualus.

Pensijos dydis apskaičiuojamas atsižvelgiant į asmens įgyto pensijų socialinio draudimo stažo trukmę ir įgytų pensijų apskaitos vienetų skaičių.

Kada pasieks gavėjus? Didėnio dydžio šalpos išmokos gavėjus pasieks sausio mėn., nes mokamos už einamąjį mėnesį.

ŠALPOS PENSIJOS

Nuo 2023 m. sausio šalpos pensijų bazė didėja nuo 173 eurų iki 184 eurų. Šalpos išmokos užtikrina minimalias pajamas neigalumo ar senatvės atvejais jokių pajamų negaunantiems arba labai mažas pajamas gaunantiems asmenims. Teisę gauti šalpos pensiją turi neįgalūs vaikai, senatvės pensijos amžių sukakę arba netekusiais 45 proc. (netekusiais 60 proc., jeigu negalia pripažįstama po 24 metų sukakties dienos) ir daugiau darbingumo pripažinti asmenys, neturintys teisės gauti didesnių arba tokio paties dydžio pensijos išmokų, išskyrus socialinio draudimo našlių pensiją.

Padidintos šalpos neigalumo pensijos gyventojų pajamas per metus didina priklausomai nuo nustatyto neigalumo ar darbingumo lygio bent 66 eurais arba 297 eurais.

Kada pasieks gavėjus? Didėnio dydžio šalpos išmokos gavėjus pasieks vasario mėnesį, nes mokamos už praėjusį mėnesį.

VIENIŠO ASMENS IŠMOKA

Teisę į vienišo asmens išmoką turi vieniši asmenys, kuriems nustatytas 55 proc. ir mažesnis darbingumo lygis arba asmenys, sukakę senatvės pensijos amžių. Nuo 2023 m. sausio 1 d. vienišo asmens išmokos dydis yra beveik 35 eurai.

Papildomi kriterijai vienišo asmens išmokai gauti:

- Deklaruota asmens gyvenamoji vieta yra Lietuvoje arba asmuo yra įtrauktas į gyvenamosios vietos nedeklaravusių asmenų apskaitą.

- Žmogus nėra susituokęs nei Lietuvoje, nei užsienyje arba santuoka yra nutrūkusi.

- Taip pat vienišo asmens išmoką gali gauti našliai, kurie negauna socialinio draudimo našlių, valstybinės našlių pensijos, valstybinės našlių rentos ar iš užsienio valstybės periodinės pensinio pobūdžio išmokos našlystės (maitintojo netekimo) atveju arba gaunamos išmokos dydis (bendra šių išmokų suma) yra mažesnis nei 34,89 Eur.

Išmoką automatiškai (be asmens prašymo) skiria „Sodra“.

PRIEMOKOS MAŽIAUSIŲ PENSIJŲ GAVĖJAMS

Gauti priemoną prie socialinio draudimo senatvės pensijos turi teisę asmenys, kurių gaunamos pensijos (gaunamų pensijų) suma per mėnesį yra mažesnė, negu minimalus vartojimo poreikių dydis – 354 Eur nuo 2023 m. sausio 1 d. Apskaičiuojant, ar žmogaus pensijos viršija minimalių vartojimo poreikių dydį, jo gaunama našlio ar našlės pensija, ar vienišo asmens išmoka nėra įskaičiuojama.

- Jei asmuo yra įgijęs būtinąjį stažą pensijai skirti, jam mokamas skirtumas tarp 354 Eur ir jo gaunamos pensijos (pensijų) sumos.

- Jei asmuo yra įgijęs minimalų stažą, bet neturi būtinojo stažo, jam apskaičiuojama proporcingai mažesnė priemokos dalis.

Nuo kitų metų pradžios mažiausių pensijų gavėjai vidutiniškai gaus 31,17 euro priemoną prie pensijos. Priemokos prie pensijos kiekvienam gavėjui skiriasi. Jos priklauso nuo to, kokio dydžio socialinio draudimo pensiją žmogus gauna ir koks yra jo pensijų socialinio draudimo stažas.

Kada pasieks gavėjus? Pensijų priemokos mokamos už praėjusį mėnesį. Priemokos, atsižvelgiant į naują 354 eurų minimalių vartojimo poreikių dydį, bus pradėtos mokėti vasario mėnesį. Priemoną automatiškai paskaičiuoja „Sodra“.

VALSTYBINĖS PENSIJOS

Kai kurie asmenys gali gauti papildomas garantijas – iš valstybės biudžeto mokamas papildomas valstybines pensijas. Valstybinės pensijos yra pirmojo ir antrojo laipsnių, nukentėjusiųjų asmenų, pareigūnų ir karių, mokslininkų, teisėjų.

Pirmojo ir antrojo laipsnių valstybinių pensijų, nukentėjusiųjų asmenų valstybinių pensijų, mokslininkų valstybinių pensijų dydžio matas yra valstybinių pensijų bazė, kurios dydis nuo 2023 m. sausio 1 d. yra 68,29 euro. Pareigūnų ir karių bei teisėjų valstybinės pensijos nuo 2023 m. sausio 1 d. indeksuojamos 4,6 proc.

Kada pasieks gavėjus? Valstybinės pensijos mokamos už praėjusį mėnesį, tad pirmosios didesnės dydžio valstybinės pensijos gavėjus pasieks vasario mėnesį. Vienas asmuo gali gauti tik vieną valstybinę pensiją.

IŠANKSTINĖS SENATVĖS PENSIJOS

Išankstinė senatvės pensija skiriama asmeniui, kuris kreipimosi dėl išankstinės senatvės pensijos dieną atitinka visas šias sąlygas:

- Iki senatvės pensijos amžiaus jam yra likę ne daugiau kaip 5 metai.

- Turi būtinąjį stažą senatvės pensijai skirti, galiosiantį tais metais, kuriais asmuo sukaks senatvės pensijos amžių.

- Negauna kitų socialinio draudimo, valstybinių, šalpos pensijų, užsienio valstybės pensijų, nuolatinių pensinio pobūdžio išmokų už asmens darbo pobūdį (pavyzdžiui, rentos) ar kompensacijų, nedarbo socialinio draudimo išmokos ar priešpensinės bedarbio išmokos.

- Nėra vienas iš asmenų, privalomai draudžiamų socialiniu draudimu, nėra ūkininkas ar jo partneris, negauna užsienio valstybėje pajamų, susijusių su darbo santykiais arba jų esmę atitinkančiais santykiais.

- Motinoms, kurios pagimdė ir išaugino iki 8 metų penkis ir daugiau vaikų, taip pat tėvams (itėviams), kurie ne mažiau kaip 15 metų slaugė namuose savo neigalius vaikus (įvairius).

Svarbu! Jei pasirenkama gauti išankstinę pensiją, senatvės pensijos dydis mažinamas po 0,32 proc. už kiekvieną gautos išankstinės senatvės pensijos mėnesį. Senatvės pensijos dydis nemažinamas, jeigu išankstinę senatvės pensiją asmuo gavo ne ilgiau kaip 3 metus ir skiriant išankstinę senatvės pensiją 2022 m. jam buvo įskaitytas ne mažesnis kaip 40 metų ir 6 mėnesių stažas. Šis stažo reikalavimas naujai skiriamoms senatvės pensijoms kasmet didinamas po 3 mėnesius, kol 2031 m. pasieks 42 metus 6 mėnesius.

Kada pasieks gavėjus? Didėnio dydžio išankstines senatvės pensijas gavėjus pasieks vasario mėnesį, nes mokamos už praėjusį mėnesį.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos informacija

PR Atkreipkite dėmesį: nuo sausio didėja PSD įmokos

Savarankiškai dirbantieji ir gyventojai, patys mokantys už privalomąjį sveikatos draudimą (PSD) nuo minimalios mėnesinės algos, sausį turėtų būti atidesni mokėdami šią įmoką. Didėjant minimaliajai mėnesinei algai, kitais metais didėja ir PSD įmokos.

Nuo sausio kas mėnesį „Sodrai“ šie gyventojai turės pervesti 58,63 euro (2022 m. buvo 50,95 euro). Suma nuo kitų metų pradžios padidės 7,68 euro, kadangi minimali mėnesinė alga (MMA) nuo 2023 metų sieks 840 eurų.

Ūkininkai ir jų partneriai, kurių žemės ūkio valdos ar ūkio ekonominis dydis yra mažesnis arba lygus 2, kas mėnesį mokės 19,57 euro už privalomąjį sveikatos draudimą. Tų, kurių ūkis didesnis nei 2, mokės 58,63 euro.

„Sumokėjusieji PSD įmokas pagal ankstesnius dydžius bus nedrausti privalomuoju sveikatos draudimu ir už gydymo bei sveikatos priežiūros paslaugas teks susimokėti. Atidesni turėtų būti tie gyventojai, kurie turi nusistatę automatinį apmokėjimą interneto banke – sumas reikėtų pakeisti“, – perspėja „Sodros“ Įmokų administravimo skyriaus vedėjas **Laimonas Rudys**.

PSD įmokų mokėjimas Lietuvoje yra privalomas. Apdraustie-

siems valstybė garantuoja nemokamą sveikatos priežiūrą, tuo tarpu žmonės, neturintys PSD, už medicinos paslaugas turi susimokėti patys.

Jei asmuo dirba pagal darbo sutartį, PSD įmokas „Sodrai“ perveda darbdavys. Asmenys iki 18 metų, nuolatinių (dieninių) studijų studentai, valstybės remiami asmenys, bedarbiai ir kiti yra draudžiami valstybės lėšomis.

Tie gyventojai, kurie nedirba, neieško darbo, nesimoko ir nėra draudžiami valstybės lėšomis, minimalias įmokas – šiemet 58,63 euro kas mėnesį – turi mokėti patys. Nesumokėjus įmokos iki einamojo mėnesio pabaigos nutūksta sveikatos draudimas – reikia mokėti už sveikatos priežiūros paslaugas ir kaupiasi skola, kurią vis tiek reikės padengti.

Visos savarankiškai dirbančių ir savarankiškai įmokas mokančių žmonių VSD ir PSD įmokos mokamos vienu kodu – 444.

Apie vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamus ir tiekiamus gyvūninius maisto produktus

Šiuo metu pažymima itin didelė trumpų tiekimo grandinių reikšmė. Jos skatina tiesioginius maisto produktų pardavimus ne tik kaimo vietovėse, bet ir miestuose, taip sukuriant papildomą pridėtinę vertę žemės ūkio sektoriuje. Trumpoji grandinė sumažina galimų tarpininkų tarp gamintojo ir galutinio vartotojo skaičių, taip pat produkcijos transportavimo ir pardavimo kaštus, lokalizuoja žemės ūkio ir maisto produktus ir sieja juos su kilmės vieta. Tai turi reikšmingą įtaką, užtikrinant labai smulkių, smulkių ir vidutinių ūkių pajamų augimą, aktyvesnę gamintojų integraciją į maisto tiekimo grandinę.

Galime pasidžiaugti, kad Prienų rajone ir Birštono savivaldybėje registruota gyvūninio maisto produktų gamintojų mažais kiekiais, kurie tiekia pagamintus produktus tiesiogiai vartotojui: 14 šviežios mėsos, mėsos gaminių ir mėsos pusgaminių tiekėjų, 10 pieno gaminius gaminančių ir tiekiančių tiesiogiai galutiniam vartotojui tiekėjų, 4 žuvininkystės produktų tiekėjai ir 1 ūkis registruotas kaip maistinių naminių paukščių šviežios mėsos ir gaminių mažais kiekiais vietinei rinkai tiekėjas.

Vykdamt anksčiau nurodytas veiklas vadovaujamosi 2017 m. gruodžio 22 d. Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos direktoriaus įsakymo Nr. B1-826 „Dėl vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų veterinarinių reikalavimų patvirtinimo“ ir 2017 m. gruodžio 29 d. įsakymo Nr. B1-839 „Vietinei rinkai mažais kiekiais gaminamų ir tiekiamų gyvūninio maisto produktų veterinarinių reikalavimų įgyvendinimo rekomendacijos“ nurodymais ir reikalavimais.

Minėti reikalavimai taikomi šiems gyvūninio maisto tvarkymo subjektams:

- Šviežios mėsos tiekėjams, kurių patalpose per savaitę išpjaustoma ir patiekama vietinei rinkai ne daugiau 1000 kg šviežios mėsos.

- Mėsos gaminių, smulkintos mėsos, pusgaminių tiekėjams, kurių patalpose per savaitę pagaminama ir patiekama vietinei rinkai ne daugiau kaip 500 kg mėsos gaminių, ne dau-

giau kaip 200 kg smulkintos mėsos ir ne daugiau kaip 300 kg mėsos pusgaminių. Žuvų tiekėjams, kurie vienos žvejybos metu ar akvakultūros gyvūnų ūkyje per vieną kalendorinę dieną sugauna ne daugiau kaip 200 kg žuvų.

Žuvininkystės produktų tiekėjams, kurių patalpose per vieną kalendorinę dieną išdarinėjama ir (ar) perdirbama ne daugiau kaip 150 kg žuvininkystės produktų.

Pieno gaminių gamintojams, gaminantiems ne daugiau kaip 1500 kg žalio pieno per dieną ir iš jo savo ūkyje pagamintus pieno gaminius tiekiantiems tiesiogiai galutiniam vartotojams ar vietiniams mažmeninės prekybos subjektams.

Minėtuose teisės aktuose išdėstyti reikalavimai gamybos patalpų išplanavimui, įrenginių įrengimui, įrangos priežiūrai, bendrieji ir specialieji reikalavimai maisto produktų gamybai.

Trumpoji maisto grandinė – galimybė valgyti šviežias ūkininkų užaugintas daržoves, vaisius, uogas, kokybišką mėsą, perdirbtus grūdus, pieną ir jo produktus. Dėl trumpųjų maisto tiekimo grandinių vartotojai gauna sveikesnį, vertingesnį maistą, kurį perkant nereikia papildomai mokėti tarpininkui. Trumposios maisto tiekimo grandinės – nauda ir gamintojams, ir vartotojams.

Paruošė Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos Alytaus departamento vyriausioji veterinarijos gydytoja-inspektorė Reda Gundorinienė

Tai, kas išaugina...

Projektą remia

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Skaitytojų dėmesiui – tęstinis projektas „Tai, kas išaugina...“

Šiomet „Gyvenimo“ laikraščio puslapiuose skaitytojams šalia Prienų ir Birštono krašto politinių, kultūrinių, socialinių ir kitų aktualijų tradiciškai pasiūlysiame publikacijų visuomenės informavimo saugumo klausimais.

Gyvename neramių pokyčių ir sukrėtimų laikotarpiu, todėl, siekdami užpildyti informacijos spragas, rašysime apie tai, kas žmonėms kelia nerimą: vidaus ir išorės grėsmės, problemines ekstremalių situacijų valdymo sritis, viešųjų paslaugų teikimo, socialines, įtraukties, nacionalinio saugumo, pilietiško ugdymo ir kitas problemas. Specialistai patars, kaip išsiugdyti psichologinį bei informacinį atsparumą priešiški propagandai, nepakibti ant kibernetinių sukčių „jauko“

bei įveikti netikėtus gyvenimo iššūkius. Viešinsime iniciatyvas, gerinančias vietos žmonių gyvenimo kokybę, padedančias integruoti į visuomenės gyvenimą karo pabėgėlius, vaikus, jaunimą, senjorus ir neįgaliuosius, per pozityvius nevyriausybinių organizacijų veiklos pavyzdžius kviesime jungtis į bendruomenes ir kartu sėkmingiau realizuoti savipagalbos bei savanorystės poreikius. Prisiminsime mūsų krašto praeitį ir žymias asmenybes, palikusias ryškų pėdsaką istorijoje, diskutuosime apie naujos kartos Lietuvos iššūkius.

Šios ir daugybė kitų temų, kurias padiktuos laikmetis, jus lankys tęstinio projekto „Tai, kas išaugina...“ dėka. Mūsų parengto projekto įgyvendinimui Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas skyrė 15 tūkst. eurų.

Atminties
tiltu

„Partizanai: kovoti, išgyventi, nugalėti. Partizaninis karas profesionalaus kario akimis“

Gruodžio 17 dieną Šilavote buvo pristatyta laisvės kovų tyrinėtojo, kario, vieno iš Jėgerių batalionų kūrėjų Ernesto Kuckailio knyga „Partizanai: kovoti, išgyventi, nugalėti. Partizaninis karas profesionalaus kario akimis“.

Tai jau 9-oji šio autoriaus knyga. Joje E. Kuckailis pasakoja apie partizaninį judėjimą Lietuvoje, jo reikšmę kovoje už laisvę bei pačių partizanų gyvenimus. Kaip pristatymo metu sakė pats autorius, knyga yra orientuota į šių laikų žmogų, kuris nemėgsta skaityti ilgų tekstų. Nepaisant to, jog knygą sudaro vos 160 puslapių, joje autoriui pavyko partizaninį karą aptarti kone visais aspektais, paliešti kiekvieną procesą...

Pasak E. Kuckailio, parašyti knygą paskatino leidykla, kuri, išspausdinusi „10 kautynių“, šalia jos rekomendavo parašyti knygą apie partizaninį karą. O idėją naujajai knygai laisvės kovų tyrinėtojai padiktavo asmeninė patirtis, kai vieną dieną Ernesto dukra, mokykloje gavusi užduotį pristatyti lietuvių autoriaus knygą, pasirinko E. Kuckailio „Partizano žiedą“, o po pristatymo tėčio paklausė: „Kodėl jie (knygos herojus Adolfas Ramanauskas Vagnas ir jo bendražygiai, – aut. p.) visą kelią slapstėsi?“. Tuomet E. Kuckailis ir suprato, jog mergaitė buvo aiškus knygos veiksmas, bet ji nesuprato konteksto, kas tuo metu dėjosi Lietuvoje. Autorius nusprendė atsakyti į šį klausimą, suguldydamas visą istoriją į trumpą knygą. „Norėjau, kad bet kuriam, net ir žemesnių klasių, gimnazistui, perskaitęs šią knygą, būtų aišku, kokie įvykiai tuo metu vyko Lietuvoje“, – sakė E. Kuckailis.

Pasak autoriaus, rašant šią knygą, jam teko susimąstyti, iš kur apskritai atsirado partizaninio karo tradicija Lietuvoje. Nors daugumai lietuvių žinoma partizanų kova su sovietiniais okupantais, anot laisvės kovų tyrinėtojo, partizaninis karas atėjo iš senų laikų. Kaip susirinku-

Knygos autorius Ernestas Kuckailis ir Šilavoto davatkyno bendruomenės pirmininkė Viktorija Bielevičienė.

siesiems pasakojo E. Kuckailis, XIX amžiuje Lietuvoje turėjome Kosciuškos sukilimą, o XVII – įvyko vadinas „Tvanas“, kurio metu piliečiai sukūrė partizaninę struktūrą, kuri jau tuomet buvo labai sėkminga.

Autoriaus teigimu, jam buvo įdomu patyrinėti ir partizanų asmenybes: iš kokio socialinio sluoksnio jie kilę, kokių tautybių jie buvo ir kokių motyvų vedini įsijungę į partizanų gretas. Visa tai E. Kuckailis savo knygoje stengiasi atskleisti per realius pavyzdžius. Beje, kaip prisipažino pats autorius, jo seneliai taip pat buvo partizanai. Nors tikrojo močiutės motyvo prisijungti prie partizaninio karo E. Kuckailis nežino, jo spėjimu, tai galėjo būti patriotiško lemtas sprendimas. O senelis, pasak autoriaus, galbūt nebūtų išėjęs kovoti, jeigu jo mobilizacijos metu nebūtų suėmę kareiviai, ketinę išsiųsti vyrą į frontą. E. Kuckailio seneliui pavyko pabėgti ir, nenorėdamas žūti už priešą, jis prisijungė prie partizanų.

Anot laisvės kovų tyrinėtojo, tų motyvų buvo labai daug, įvairios buvo ir prieš sovietus kovojusių partizanų tautybės. Nors daugumą jų buvo lietuviai, į partizaninį pasipriešinimą, E. Kuckailio žiniomis, buvo įsitraukę ir baltarusiai, nuo fronto užsilikę ar dezertyravę vokiečiai ir kt.

Romas Naidzinavičius ir Ernestas Kuckailis.

Įdomu tai, jog, Kaišiadorių rajone partizanų būryje veikė ir rusų leitenantas, lakūnas. Pasak knygos autoriaus, nėra tikslų duomenų, kaip jis čia atsidūrė, tačiau jis į savo dalinius nebeįgrįžo ir prisijungė prie Lietuvos partizanų. Lietuvos partizaniniame kare dalyvavęs rusas paliko ir rašytinį dokumentą, kuriame atskleidžia, kodėl jis tą darė. Pasirodo, jis augo labai religingoje šeimoje, kuri smerkė komunizmą bei Stalino režimą, prieš kurį, kaip tame dokumente pats prisipažino, jis ir kovojo.

Autoriaus pastebėjimu, visa tai, kas aprašyta naujausioje jo knygoje apie XX amžiuje vykusį partizaninį karą, dabar matome Ukrainoje. Jis taip pat pažįsta ir rusų tautybės žmogų, kuris, prasidėjęs karui, išvažiavo padėti Ukrainai ir neilgai trukus atsirado priešakinėse linijose, kaip kuopos vadas.

Knygoje atskleidžiama ir daugiau partizaninio karo detalių bei įdomybių: apžvelgta struktūra, taktika, logistika, žvalgyba, spauda ir, žinoma, asmenybės. Paties autoriaus teigimu, per visą istoriją pasaulyje yra įvykę daugybė partizaninių karų, tačiau Lietuva išsiskiria tuo, jog ši atitinka vadinamosios pogrindžio valstybės struktūrą. „Tai yra retesnis atvejis, beveik niekada nepasitaikęs, tad tikrai turime kuo didžiulius“, – pristatymo metu sakė knygos autorius. Anot jo, sukurdami tokią struktūrą, mes buvome pažengę išties labai toli, o panašiausią struktūrą turi Ukraina.

Rimantė Jančauskaitė

2022-ieji – Lietuvos Jaunimo metai: kokie jie buvo?

(Atkelta iš 3 p.)

– Į 2022-uosius metus Jaunimo reikalų agentūra žengė su Jaunimo pilietinio dalyvavimo tyrimo rezultatais, kurie atskleidė gana liūdną statistiką, jog daugiau nei pusė Lietuvos jaunuolių nedalyvauja pilietinėje veikloje. Kokias dar problemas išryškino Jaunimo metai?

– Mano nuomone, Jaunimo metai kaip tik išryškino tai, kad alternatyvūs įtraukimo būdai veikia. Jaunimo politikos tikslas iš esmės yra integruoti jauną žmogų į tris sritis: švietimą, darbo rinką ir pilietinį gyvenimą. Jeigu pasižiūrėtume statistinius duomenis, mes matome, kad jaunimo užimtumo lygis 20–24 m. amžiaus grupėje 2021-aisiais siekė 52,7 proc., o 25–29 m. – 82,3 proc. 2021 metais 20–24 m. jaunimo, įgijusio vidutinį ar aukštesnį išsilavinimą, turime 91,8 proc. Tas pats tyrimas, kurį jūs minite, atskleidė, kad 25–29 metų jaunuoliai labai dažnai arba visada dalyvauja rinkimų balsavime.

Tie procentai jaunimo srityje yra panašūs į visos visuomenės tendencijas. Ką tas tyrimas iš tikrųjų parodė, kad struktūruotoje veikloje jauni žmonės mažiau dalyvauja. Per šiuos Jaunimo metus išmokome, kad yra alternatyvūs būdai, pavyzdžiui, dalyvaujamas biudžetas mokykloje gali sustiprinti neformalių jaunimo bendruomenių galimybę įsiveikinti ir juos motyvuoti veikti, nes tai yra paprasta, greitai matomas rezultatas. Gyvenimas pasikeitė, ir jauniems žmonėms yra įdomu tai, kas yra įdomu. Nieko čia neapkeičia, o kas jiems įdomu – tą parodo tyrimai.

– Tuomet apsuksiu klausimą iš kitos pusės: kokias teigiamas tendencijas atskleidė Jaunimo metai?

– Mano nuomone, Lietuvoje turime daug jaunų, brandžių, išsilavinusių, modernių pažiūrų žmonių, kurie tikrai labai pozityviai žiūri į pilietinį gyvenimą ir jame aktyviai dalyvauja.

Karas Ukrainoje ir pandemija parodė tai, kad daugumą jaunų žmonių žino pilietinės visuomenės veikimo principus. Savanorystė pandemijos metu atskleidė, kad žmonės žino ir, kai atsiranda reali grėsmė, jie tikrai naudojami savo pilietinėm galiom. Žinoma, gaila, kad žmonės tai parodo tik tokiose sudėtingose situacijose. Kita vertus, džiugu, kad piliečiai savo galimybes išnaudoja tada, kai to valstybei labiausiai reikia.

– Jūsų, kaip jaunimui atstovaujančios įstaigos vadovo, nuomone, kokios apskritai yra jaunimo politikos įgyvendinimo situacija Lietuvoje: kur mums dar reikėtų padirbėti?

– Jaunimo įtraukimas, dalyvavimas įvairiuose procesuose. Čia yra vienas labai aiškus tikslas, kurį gvildiname. Kitas tikslas – jaunų žmonių psichinė sveikata. Matome, kad po COVID'o situacija pablogėjo. Kalbant apie sveikatą, lytiškumo ugdymas – tai dar viena svarbi ir jautri tema, bet mes turime išmokyti atvirai kalbėti apie tokias dalykus, kad sumažintume užkrečiamųjų ligų, neplanuotų nėštumų skaičius.

Dar vienas prioritetas – karjeros ugdymo sistemos tobulinimas. Taip pat darbas su jaunimu, nes tos galimybės, kurias siūlo Jaunimo centrai, yra labai svarbios. Ir kuo daugiau jaunų žmonių jos pasieks, tuo daugiau naudų jie gaus.

Kur dar reikia pasistengti? Tai stiprinti nevyriausybinių sektorių regionuose. Čia yra didžiulis iššūkis. Mes labai aiškiai matome, kad tam tikruose regionuose nėra nevyriausybinių organizacijų, nors nacionaliniu lygiu jų turime labai stiprių.

– O kur mums sekasi? Kuriose srityse jau esame nemažai padirbėję ir, kaip sakoma, užsidėję varnelę?

– Vienareikšmiškai jau esame sukūrę sistemą, įtraukiančią aktyvų jaunimą į sprendimų priėmimo procesą. Labai džiugu, kad jauni žmonės turi galią ateiti į Jaunimo reikalų agentūrą, ministeriją, pasakyti savo poreikius ir per tam tikras struktūras sprendimų priėmimo būti partneriu. Čia yra didelis pasiekimas, kuriuo tikrai ne visos šalys gali pasigirti.

Labai svarbu ir tai, kad Lietuvoje mes turime darbą su jaunimu, kaip sistema, turime žmones, kurie gali ir sugeba dirbti su jaunais žmonėmis ir šita sistema veikia.

Taip pat mes tikrai esame pajudėję į priekį su individualizuotom paslaugom jaunimui. Kai išskyla koks nors poreikis, mes bandome jį atliepti, ypač kalbant apie niekur nedirbantį ir nesimokantį jaunimą. Pavyzdžiui, jaunas žmogus, išėjęs iš įkalinimo įstaigos, nebūna „pamestas“: jam siūlomos įvairios paslaugos, bandoma su juo dirbti.

Dar vienas pasiekimas – Jaunimo savanoriška tarnyba. Nors iš pradžių daugumą jaunuolių savanoriškai ateina dėl papildomų stojamųjų balų, vėliau jie supranta, kad savanorystė yra svarbi dėl kitokių patirčių.

Apskritai Jaunimo politika tapo matomesnė, jaunimo politikos atstovai tikrai yra matomesni kitose sistemose. Palyginus, kas buvo prieš 10 metų ir dabar, tas matomumas tikrai padidėjo.

– Tikriausiai visi viliasi, jog, pasibaigus Jaunimo metams, dėmesys jaunesiems piliečiams nesumažės. Galbūt jau turite ir netolimos ateities planų, kaip bus atliepiami jaunimo poreikiai, problemos?

– Veiklų numatyta daug, tačiau jei pabandyti trumpai atsakyti, tai mes tikrai tęsime keliaujančios jaunimo politikos koncepciją važiuosime į savivaldybes, kad būtų užtikrinamos „tinklinimosi“ veiklos tarp organizacijų ir apskritose. Užtikrinsime pilietinių erdvių kūrimąsi Lietuvoje, nes tai yra svarbus jaunų žmonių kompetencijų ugdymo įrankis.

Skatinsime jaunimo bendruomenių ir tinklų kūrimąsi, kursime Jaunimo politikos ambasadorių tinklą. Siekiant, kaip sakoma, „pasimatuoti temperatūrą“, darysime problematikos tyrimą, pažiūrėsime, kurioje stadijoje esame. Be viso to, planuojame kurti profesionalių ekspertų tinklą regionuose, kurie konsultuotų, pavyzdžiui, tarptautinių mobilumo programų, jaunimo politikos rėmuose.

– Jūsų palinkėjimas jaunimui prasidedančių Naujųjų metų proga?

– Nebijoti klysti, siekti savo tikslų, pasinaudoti tomis galimybėmis, kurios yra aplinkui, o jų yra daug, nors ir ne visi apie jas žino, bei kritiškai į viską žiūrėti.

– Ačiū už pokalbį.

Rimantė Jančauskaitė

Prienų Turguje

„Tegul nauji metai bus pigesni, o pinigines – pilnesnės...“

Likus mažiau nei pusei paros iki susitikimo su Naujaisiais metais, dangus padovanojo šilumos ir lietaus. Dauguma visko prisipirkę ne tik šventėms, bet ir ateičiai, tad turguje šurmulio nedaug, o ir nebuvo smagu vaikščioti. Ko reikia – lašinių ar pieno, duonos ar silkės, daržovių ar vaisių, medaus, sėmenų aliejaus, grūdų ar pašarų; įvairiausių daiktų, ypač led lempučių, kitų blizgučių, patalynės, avalynės, įvairių naujų „parėdų“ – visko galima buvo rasti.

„Padalykite kiekvieną mėnesį į 30 ar 31 dalį, kad atsargų užtektų metams, ir pripildykite kiekvieną dieną savaitai: 2 dalimis darbo, geros nuotaikos, humoro, įmaišykite 3 šaukštus optimizmo, šaukštelį tolerancijos, grūdėlių ironijos, žiupsnelį takto. Visą masę gausiai apipilkite meile ir papuoškite dėmesio puokštele. Patiekite kasdien su linksma nuotaika ir troškulį malšinančios arbatos puodeliu“, – rašė Gėtė. Galbūt kiek pasiimsim iš ateinančiųjų, tiek ir turėsime. O poreikiai jau visų skirtingi.

Pirkėjai vylėsi, kad ateinantys metai bus pigesni, o jų pinigines storesnės, kad galės sau leisti visko daugiau įsigyti, o turgaus senbuviai ir bičiuliams, ir pirkėjams ar tik stabtelėjusiems taip pat linkėjo sveikatos, gero ūpo ir gero derliaus. „Kad tik

nebūtų karo“, – linkėjo vienas jų.

Sako, jog Kūčių naktį tarpusavyje iki pačių paryčių kalbėjo gyvuliai. Triušiai, ypač juodi, pranašavo, kad tarp žmonių jų metais bus daugiau santuokų ir gims daugiau vaikų. Kad visi vieni kitiems skirs daugiau dėmesio, šilumos. Mat jie patys, triušiai, yra šeimyniški. Turguje kainos mūsų gal ir kils – vienas veislinis juodasis triušis pranašavo, bet surasite ir jauniklių tikrai. „Dėsimė daug kiaušinių, jei paukščių gripas neužklups, jei gaidžiai gerai prižiūrės, ir lesalais su vitaminais gspadoriai palepins. Tik mūsų kiaušinių kaina už dešimtį vienetų gali ir tris eurus ar daugiau siekti, – branginosi vištos, turguje pirktos po aštuonis eurus. – Suras pirkėjai ir skrostų broilerių, ir mėsinių ančių, žąsų“. „Tik pigiau nekainuosime“, – antrino žąsinas ir

kalakutė. „Atvažiuosime į Prienų turgų triušio metais, save parodysime, ir mus gal nupirks“, – žadėjo būrys pentarkų, joms pritarė narvelyje putpėlės ir burkuodami karveliai. Avelę papjaus šeimnininkas ir jos mėšą turguje parduos“, – šnabždėjosi dvi ožkos, pačios sutarusios pabėgti turgun gyvos. „Įdomu, iš kur gaus šviežios kiaušienos, mes tik dviese, neparsiduosim“, – kalbėjosi kiaušė ir paršelis, nežinodami, kad jų šeimnininkas steigs didesnę ūkį, projektą parašęs, įrengs kiaušėms gražius „kambarelius“ tvarte, atskirai nuo kitų, kaip viešbutyje gyvens. Grūdų daug prikuls, jei leis dangus, ir pašarų bus – saviems gyvuliams ir kitų – kas turguje pirks. Ar tikrai tie gyvuliai aptarė ateinančius metus, kas gi pasakys, jei jų kalbos negalima pasiklausyti, šiukštu, sako, nevalia. Betgi dabar kameros, kurios ne tik mato, bet ir „girdi“, ne tik viešosiose vietose, žmonių saugumui užtikrinti, bet ir tvartuose, neva sudėtos, kaip sakė juodasis triušis, ramindamas triušienę, kuri jau ruošė iškilmingą vakarienę ir garsiai kvietė prie vaidu stalo kitus tvartelio gyventojus. Taigi, visko bus ir kitamet turguje, ir gyvenime, kad tik nebūtų karo...

Paukščių gripas nepaiso sezoniškumo ir primena apie grėsmę

Nepaisant žiemos ir pasibaigusios laukinių paukščių migracijos, daugėja atvejų, kai labai patogeniško paukščių gripo (LPPG) virusas aptinkamas Europoje ir kaimyninėje Lenkijoje. Pasak Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT) specialistų, tai žymi naujo epidemijos sezono pradžia, todėl naminių paukščių laikytojams derėtų dar labiau saugoti savo ūkius nuo laukinių paukščių pernešamo užkrato.

„Pernai spalį prasidėjusi epidemija tęsiasi ir šiais metais bei palietė laukinius, naminius ar nelaisvėje laikomus paukščius 25 ES valstybėse narėse. Apskritai 2021–2022 metais epidemija buvo didžiausia iki šiol stebėta ES. Daugiausia buvo aptiktas LPPG viruso H5N1 potipis. Tik keliuose protrūkiuose, tik tam tikrose ES šiaurinėse vietovėse, buvo aptikti kiti viruso potipiai, pvz., H5N8 ir H5N5. Kalbant apie naminius paukščius, buvo sunku greitai sustabdyti viruso plitimą, kai jis pateko į zonas, kuriose yra didelė paukštinkystės įmonių koncentracija. Tam tikrose Prancūzijos, Italijos ir Vengrijos vietovėse susidarė gausios protrūkių grupės“, – sako VMVT Skubios veiklos skyriaus patarėja Vilija Grigaliūnienė.

Pasak patarėjos, didžiausią nerimą Lietuvai kelia kaimyninėje Lenkijoje nuolat nustatomi LPPG protrūčiai. Paskutiniais duomenimis, vyriausiasis Lenkijos veterinarijos gydytojas informavo Europos komisiją, kad septyni ligos protrūčiai naminiuose paukščiuose patvirtinti praeinančiųjų metų gruodžio 23–25 dienomis, remiantis tyrimų rezultatais, gautais iš Nacio-

nalinės etaloninės paukščių gripo laboratorijos Pulave. Minėtuose protrūkiuose buvo aptiktas H5N1 potipis. Užkrėstuose ūkiuose buvo laikoma nuo 2000 iki 33 500 naminių paukščių, daugiausia – tai antys, žąsys bei vištos dedeklės.

Nuo šių metų sausio Lenkijoje iš viso patvirtinti 56 LPPG protrūčiai tarp naminių paukščių, 35 protrūčiai tarp laukinių paukščių ir 1 protrūkis nustatytas tarp nelaisvėje laikomų paukščių. Iš viso per šiuos metus šalyje sunaikinta beveik 2 mln. naminių paukščių: ančių, žąsų, kalakutų bei vištų dedeklių.

Tuo tarpu Danijos veterinarijos specialistai paskutinėmis gruodžio dienomis patvirtino H5N1 potipio paukščių gripo užkrato kalakutų ūkyje, kuriame buvo laikoma daugiau kaip 36 tūkst. paukščių. Iš viso šiais metais Danijoje LPPG viruso atvejai tarp laukinių paukščių nustatyti 164 kartus, dėl to naminių paukščių ūkiuose kilo 7 protrūčiai, ten sunaikinta apie 267 tūkst. naminių paukščių.

VMVT atkreipia dėmesį, kad naminių paukščių augintojai laikytųsi šių biologinio saugumo priemonių, siekiant išvengti viruso patekimo į

paukščių laikymo vietas:

- užkirsti bet kokią kelių naminių ir laukinių paukščių kontaktui (vengti išleisti paukščius į atvirus erdves, atvirus vandens telkinius);
- sumažinti laukinių paukščių judėjimą aplink naminių paukščių aptvarus (lesalus ir vandenį paukščiams tiekti tik uždaroje patalpoje);
- griežtai kontroliuoti transporto priemonių, žmonių ir įrangos patekimą į paukščių laikymo patalpas;
- nuolatos valyti ir dezinfekuoti gyvūnų laikymo vietas ir naudojamą prižiūros įrangą, laikytis higienos reikalavimų, dažnai keisti darbo rūbus ir batų;
- nepirkti paukščių iš nepatvirtintų paukščių laikytojų ir neįsileisti į paukščių laikymo patalpas paukščių su ligos požymiais;
- pranešti veterinarijos institucijoms apie bet kokią įtartina atvejį;
- užtikrinti tinkamą mėšlo, kraiko ir nugaišusių gyvūnų šalinimą.

Pastebėjus paukščių gripui būdingų požymių naminių paukščių pulke, ėmus gaišti naminiams paukščiams ar aptikus nugaišusį laukinį vandens paukštį reikėtų apie tai pranešti artimiausiam VMVT teritoriniam padalinii, visą parą veikiančia telefono linija tel. 1879 arba privačiam veterinarijos gydytojui.

Tik tokiu būdu paukščių gripo virusui bus užkirstas kelias plisti į naminių paukščių laikymo vietas.

VMVT informacija

Nusikaltimai Nelaimės

Vairavo neblaivus

Gruodžio 29 d. Prienų r., Jiezno sen., Jiezno mstl., patikrinimui sustabdžius automobilį „Mazda Premacy“, paaikšėjo, kad jį vairavo neblaivus (1.55 prom. alkoholio) vyras (g. 1995 m.). Įvykis tiriamas.

Sausio 1 d. apie 3 val. 20 min. Prienuose, Kęstučio g., neblaivus (2.26 prom. alkoholio) vyras (g. 1998 m.), vairuodamas automobilį

„Audi A6“, jo nesuvaldė, nuvažiavo nuo kelio ir atsitrenkė į gyvatvorę. Įvykis tiriamas.

Nelaimingas atsitikimas

Gruodžio 30 d. apie 11 val. 22 min. Prienuose, F. Vaitkaus g., darbo metu vyras (g. 1996 m.), vykdydamas saulės baterijų montavimo darbus, nuslydus kopėčioms, nukrito nuo stogo ir susižalojo. Vyras gydomas Kauno klinikoje.

Smurtas

Sausio 2 d. apie 2 val. Prienuose, F. Vaitkaus g., konflikto metu neblaivus (1.59 prom. alkoholio) vyras (g. 1978 m.) smurtavo prieš neblaivią (1.82 prom. alkoholio) moterį (g. 1963 m.). Įtariamasis buvo sulaukęs ir uždarytas į laikino sulaukymo patalpą.

Parengta pagal Alytaus AVPK įvykių suvestines

Amžinąjį atilsį...

Dėl mylimo vyro mirties reiškiamo nuoširdžią užuojautą AB Birštono sanatorijos „Versmė“ darbuotojai Vandai DRASKINIENEI. Teužpildo netekties tuštumą mūsų draugiška atjauta ir palinkėjimas stiprybės.

AB Birštono sanatorijos „Versmė“ darbuotojai

Po sočių vaišių...

Didžiosios metų šventės – tikras iššūkis mūsų skrandžiui. Po ilgai trukusio gausaus valgymo periodo neretam sutrinka virškinimas, dažnesni skrandžio uždegimai. Kaip greičiau susigrąžinti sveikatą?

Rinkitės lengvai virškinamus produktus

Ką daryti, kai pučia pilva, susidaro per daug dujų, atsiranda nemalonų pojūčių pilvo srityje? Pirmosiomis naujų metų savaitėmis gerkite kuo daugiau mineralinio vandens be angliarūgštės (pavyzdžiui, Vytautą, Birutę, Akvilę); valgykite kuo paprastesnį, lengvai virškinamą maistą. Tinka grikių, ryžių, perlinė ar penkių grūdų košės, liesa varškė, daržovių salotos, gardintos aliejumi (ne grietine ar majonezu), citrina. Skrandis padėkos už vištienos sultinį ar burokėlių sriubą. Valgykite žalias daržoves, vaisius, gerkite liesą kefyrą, rūgpienį, pasukas.

Bent kelias savaites nevertokite riebaus (ypač padažų) sunkiai virškinamo maisto, saldumynų, rūkytų gaminių, gazuotų saldžių gėrimų.

Po mažiau, bet dažniau...

Vienu kartu neprisivalgykite už visą dieną! Toks įprotis nesuteiks jūsų skrandžiui poilsio, o jums – geros savijautos. Laikykitės taisyklės: maitintis kuo dažniau, 5–6 kartus dienoje, ir svarbiausia – nedidelėmis porcijomis. Sėskite prie stalo praėjus ne mažiau 2–3 valandoms po paskutinio valgymo.

Puiku, jeigu valgysite pusryčius, pietus ir vakarienę tuo pačiu laiku: išsiskyrus skrandžio sultims, maistą suvirškinsite greičiau ir lengviau.

Ypač naudinga nevalgyti iki 12–16 valandų, jeigu leidžia sveikatos būklė.

Likus 2–3 valandoms iki miego, nieko nevalgykite. Galima išgerti puodelį nestiprios žolelių arbatos ar stiklinaitę vandens.

Vartokite virškinimą gerinančių arbatų

Kai sveikatos sutrikimai nedideli, šeimos gydytojai pataria skrandį nuraminti vaistažolėmis. Lietuvoje užauginama nemažai virškinimą gerinančių bei skrandžio uždegimą mažinančių arbatų. Tai ryškiažiedžių medetkų, ramunėlių žiedai, kmynų vaisiai, švelniosios ramunėlės, kmynai, raudonėliai, anįžius.

Derėtų pagerti ciberžolės, nes jose gausu kurkumino, kuris skatina virškinimą.

Nuo pilvo pūtimo, sunkumo bei pilnumo jausmo skrandyje gelbsti kmynų vaisių bei ramunėlių žiedų arbata.

Taip pat padeda linų sėmenų nuoviras, kurį tarp valgymų derėtų gurkšnoti visą dieną.

Virškinimą gerina ir spiritinis bičių pikio tirpalas: 30 lašų atskiedus vandeniu derėtų išgerti ryte, pusvalandį prieš valgį.

Naudingi patarimai

- Jeigu sausio mėnesį jūsų laukia vėl sotus šventinis stalas (draugo ar vaiko gimtadienis ir pan.), išgerkite virškinimą gerinančių fermentų prieš valgį ar valgio metu.

- Jeigu po sočių vaišių jaučiate, kad skrandis apsunkęs, nevirškina, išgerkite 4–6 anglies tabletes.

- Ragaujant įvairių patiekalų gurkšnokite vandenį. Geriausiai tiktų mineralinis.

- Susirgus su virškinimu susijusia liga, vartokite šeimos gydytojo ar gastroenterologo paskirtų vaistų.

Veronika Pečkienė

Patarimai Ką daryti, jeigu sušalo veidas ar rankos?

- Jeigu sušalote rankas, nepatartina jų kišti į šiltą vandenį ar po karšta vandens srove, gali suskeldėti oda.

- Sužvarbusias rankas pamasazuokite, patrinkite delnus vieną į kitą, priglauskite kelioms sekundėms prie radiatoriaus.

- Kai rankos ar veidas sušils, patepkite odą maitinamuoju kremu, uždėkite raminamą kaukę. Išgerkite karštos arbatos.

Patarimai:

- Žiemą mėgautės šiltu dušu, venkite karšto, kuris plečia kapiliarus, sausina odą.

- Odos šveitimo procedūras žiemą atlikite kuo rečiau.

- Naudokite kosmetines priemones, kuriose yra aliejaus ar glicerino (sudėtyje neturėtų būti spirito ar vandens).

Veronika Pečkienė

Nuomonė

Arvydas JUOZAITIS

Edgar Savisaar ja Eesti

(Atkelta iš 2 p.)

metu buvo vieši Maskvos priešai, sumaniai naudojantys TSRS politines struktūras ir patį kalendorių, o ypač „perestroikos“ VIESUMA! Viešumas buvo šventa karvė, ir ant jos reikėjo „joti“.

Po 1980 metais Taline surengtų XXII Olimpinių žaidynių (Maskvos žaidynių regatos) tapo ypač akivaizdu, kad ateina estų paskutinioji – tarp gyventojų estų dalis smuko iki 60 proc. Reikėjo per galvą versti ir stabdyti planingą kolonistų, plūstančių į turtingiausią imperijos respubliką, srautą. Ir tada estas-patriotas-komunistas tapo geidžiamiausia figūra.

Edgaras Savisaaras toks ir buvo.

1988 metais jis jau vadovavo sociologinių tyrimų centrui „Mainor“ (prie Ekonomikos ministerijos), kur mudu su K. Prunskiene tiesiai ir pataikėme. Vėliau tame centre man teko nuolat būti vienam, kaip Sąjūdžio-Rahvarinne ryšio garantui (iki pat Steigiamojo suvažiavimo 1988 m. spalio pabaigoje). E. Savisaaras dirbo kaip nomenklatūrinis, valdžios apmokamas vadovas, bet „Mainor“ tapo Laisvės susirinkimo vieta. Pirmiausia ten rinkosi ekonomistai. Jis dirbo šventą Estijos atplėšimo nuo TSRS imperijos darbą valdiškai apmokomoje vietoje. Šventai dirbo.

Nors apie jokią „šventumą“ estams nieko nesakė – nesupras. Jie eina savo žeme laisvai, kai tik gali eiti.

Edgaras Savisaaras gimė 1950 metais, kai abu tėvai buvo nuteisti už pasipriešinimą kolektyvizacijai. Jis gimė Estijos TSR kalėjime. Laimė, netrukus mirė Stalinas, gebėstai nespėjo užsmaugti mamos ir jos sūnaus Edgario. Berniuko laukė vieniša vaikystė, vienišos motinos augintas, jis išaugo Estijos patriotu. Mokykloje pasibraukdavo Estijos vėliavos spalvomis svarbiausias tėvynei dienas. Šitai tapo žinoma, nes padlaižiai jį įskundė. Toliau – Tartu universitetas, istorijos fakultetas. Dar toliau – filosofijos kandidato disertacija „Romos klubo globalių modelių socialiniai filosofiniai pagrindai“. Neįprasta 1980 metams tema, perdėm vakarietiška.

Revoliucijos žaizdre Edgaras Savisaaras netapo „guru“, nesukūrė savos asmenybės mito, nors niekas geriau nei jis nebuvo tam tikęs. Tais 1988-1990 metais jis buvo vienintelis tikras politikas Baltijos frontų lyderių gretose. Šitai pamatėme 1988 metų lapkričio 7 d. Rygoje, kur susirinkome į pirmą mūsų trijų liaudies frontų sueigą. Lietuviai ir latviai diskutavo, o estai, ir pirmiausia E. Savisaaras, sprendė. Pamatęs lietuvių neryžtingumą, jis paklausė manęs: „Sakyk, su kuo galima iš jūsiškių kalbėti padedant tašką? Kas čia pas jus vyksta?“ Aš parodžiau (labai nesmagiai!) pirštu į Romualdą Ozolą: „Jis ką tik išrinktas pirmuoju“. Taip ir buvo, Steigiamajame Sąjūdžio suvažiavime R. Ozolas buvo pirmas. (K. Prunskienė antroji.)

E. Savisaaras čia pat tapo Estijos TSR Aukščiausiosios Tarybos deputatu ir kartu su estų komunistų pirmuoju sekretoriumi Vaino Vialjasu parengė lapkričio 16 dienos „Deklaraciją“. Mes po dviejų dienų neparėmėme šio drąsiausio pirmo mūsų brolių žingsnio. Lietuvos TSR Aukščiausioji Taryba nė iš tolo nebuvo parengta tam žingsniui! Mes visur vėlavome.

Galiausiai E. Savisaaras krito mūsų pabaigoje.

Taip jau nutinka, kad į laisvės girnas patenka tas, kuris tas girnas įsuko. E. Savisarą užkapojo laisvos Estijos politikai, spauda ir TV, teisėsauga, o ir Rusijos palikimas. Kodėl?

Estija, priešingai nei Latvija, išvengė politinės „Rusų partijos“. Taline veikė milžiniškos vien rusakalbės gamyklos, ištiesi rajonai nuo 1980 metų jau buvo vien rusakalbiai – tad kaip nutiko, kad promaskvietiškos politikos jie nesufurmavo? Iš esmės dėl... pasiaukojančios Edgario Savisaro veiklos. Jis nuėjo į agresyvų, radioaktyvų rusakalbį katilą ir sukūrė „Centro partiją“. Ir privertė tą partiją prisiekti lojalumą Estijos nepriklausomybei, neleido Estijos rusams tapti Maskvos įrankiu.

Kai jis tą darbą padarė, jį sumalė savi.

2018 metais Estijoje nebuvo oficialiai minimas RAHVARINNE gimimas. Nebuvo minimas Liaudies frontas, neminėtas nė Edgaras Savisaaras.

Bet reikia žinoti.

Nusilenkime šiam žmogui — Baltijos pabudimo lyderiui Edgariui Savisarui.

Vivat, EDGAR SAVISAAR!

Privalomoji literatūra – skatina ar žudo mokinių norą skaityti?

(Atkelta iš 3 p.)

reikalingi, jie kalba apie nūdienos problemas, yra artimesni mokinių aplinkai, tačiau reikia nepamiršti ir senosios literatūros, mokančios apie praeitį, kuri yra vertinga visais laikais. Visgi dabartinio lietuvių kalbos ir literatūros egzaminų struktūra, mokytojų nuomone, yra tinkama. Ji išmoko mąstyti ir rišliai rašyti, suvokti rašinio struktūrą, o nustatyti rėmai leidžia mokiniams nepasimesti, tinkamai pasirengti egzaminui.

Mokytojos taip pat pasidalijo patarimais, kaip paskatinti mokinius skaityti. S. Miliušauskienė rekomenduoja „ieškoti savo knygos, tematikos, galvoti, mąstyti, ką perskaičiau. Mėgautis knyga.“ Kaip teigia N. Šer-

venikaitė, „vienintelis būdas skatinti skaityti – tai kūrinį (jo aptarimu) „užkabinti“ vaiką, sužadinti smalsumą, pakutenti jausmus, įtraukti į ginčą... Bet tam reikia aktualių tekstų. Daugiau būdų siūlo skaitymo seminarų vedėjai – reiktų juos anketuoti.“ R. Pūrienės pastebėjimu, patys mokiniai prisipažįsta, jog skatinti skaityti nuo mažens turi tėvai, vėliau aplinka, mokykla, kur skaitymas, mokslas, žinios yra vertybė. „Turbūt labai svarbu formuoti kitokį visuomenės požiūrį, čia jau tikriausiai valstybės lygiu reiktų pagalvoti apie vertybes ir prioritetus. O skaitymo malonumą žmogus patiria, kai atranda ar paklausus patarimo randa savo knygą, savo autorių, bet tai irgi reikalauja laiko, pastangų“, – sako R. Pūrienė.

Gabija Juocevičiūtė

Reklama ■ Reklama ■ Reklama

SIŪLO DARBA

Reikalingas tekintojas, ištekingas, šlifotojas.
Tel. 8 610 99 933.

Reikalinga valytoja
Pusei etato, turinti darbo patirties, be žalingų įpročių.
Tel. 8 687 53 756.

PERKA

Nekilnojamasis turtas

Perkame nekilnojamąjį turtą: butus, namus, sodybas, patalpas, žemės sklypus, miškus ir kitą... Tel. +370

608 20 080.

PERKA GALVIJUS
KARVES, TELYČIAS, BULIUS
PAGAL SKERDENAS ARBA GYVA SVORĮ.
SVERIA, MOKA IŠ KARTO, PAIMA PATYS.
Tel.: (8-614)93124

PERKA
KARVES, BULIUS, TELYČIAS
8 620 25 152,
8 800 08 801
ATSISKAITOME IŠ KARTO!
Pagal skerdeną ir gyvą svorį. Brangiai mėsinius

PARDUODA

Kietas kuras

Parduoda MALKAS, supjautas kaladėlėmis, rąstukais. Skubiai, nemokamai pristato jums patogiu laiku.
Tel. 8 672 51 171.

Parduoda malkas kaladėmis. Pristato į namus. Tel. 8 671 94 231.

Parduodu sausas, kapotas malkas, laikomas po stogu, vežame ir mažais kiekiais. Medinius lauko tualetus, pavėsines. Išrašome sąskaitas. Tel. 8 648 61 061.

Gyvuliai, gyvūnai

Įmonė brangiai perka galvijus, atsiskaito iš karto. Išsivežame.
Tel.: 8 686 54 826, 8 684 40 534.

Įvairios prekės

Parduodami nauji šaldytuvai ir šaldikliai „Snaigė“. Kalėdinės nuolaidos ir garantija 5 metai. Pristatymas į namus nemokamas. Tel. 8 675 50 466.

Naminiai sviestiniai šakociai, grybukai ir jų asorti Jūsų šventėms! Tik iš natūralių lietuviškų produktų, pagal senolių receptą. Svoris nuo 100 g iki 5 kg. Siunčiame į Lietuvos miestus ir užsienio šalis. Tel. 8 650 43 159. **Lauros kepykle.** (Adresas: Revuonos g. 48, Prienai).

ĮVAIRŪS

Keičiu 1 kambario butą III a. Alytuje, Vilties g., į 1 kambario butą ar dalį namo Prienuose. Siūlyti įvairius variantus. Tel. 8 682 55 621.

NUOMA

Išnuomočiau 5 ha žemės ūkio paskirties žemės sklypą Prienu r., Jiežno seniūnijoje, 1 km nuo Jiežno. Skambinti tel. 8 698 26 139, el.p. vlbs1@gmail.com

PASLAUGOS

Pilnas pamatų įrengimas (nustumdymas, polių gręžimas, rostverkas, armatūros karkasai, apšiltinimas ir užpylimas). Tel. 8 620 85350.

Betonavimo ir mūrinių darbų. Tvorų montavimas. Tel. 8 600 96 399.

VISI SANTECHNIKOS DARBAI: šildymo, vandentiekio, kanalizacijos, dujinių, vanduo-oras katilinių įrengimas. Komplektuojame kokybiškas santechnikos medžiagas su nuolaidomis. Tel. 8 640 39 204.

DURYS – PER 3 DIENAS! „ŽMONIŠKOMIS KAINOMIS“ DIRBA IR ŽIEMOS METU
Gaminu duris – ypatingai šiltas, saugias nuosaviems namams, ūkiniams pastatams ir rūšiams. Tel. 8 653 93 193.

Gaminame betoną, kalkinį skiedinį, šulinio žiedus (nuo 0,7 iki 3 m), įvairią gelžbetoninę produkciją. **Vežame žvyrą, smėlį. Atliekame metalo tekinimo ir suvirinimo darbus.** Tel. 8 687 95 399.

Kaminių įdėklai: gaminimas, montavimas. Kaminių valymas. Tel. 8 645 87 304.

Delfi TV programa 2023.01.05-2023.01.08

KETVIRTADIENIS

06:00 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
07:00 Feigino ir Arestovyčiaus pokalbis
08:00 Orijaus kelionės
09:00 Dakaras be cenzūros
09:30 Ūkininko Petro dienoraštis (81)
10:00 Kasdienybės herojai
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto
12:00 Dviračiu per Indonezijos džiungles (97)
12:30 Dviračiu per Indonezijos džiungles (98)
13:00 Orijaus kelionės
14:00 Irklais per Atlantą su A. Valujavičiumi (4)
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (82)
15:00 Delfi diena. Svarbiausių įvykių apžvalga
16:30 Delfi RU. Naujienos rusų kalba
17:00 Iš esmės su A. Peredniu
17:55 Kenoloto
18:00 Kasdienybės herojai
19:00 Ūkininko Petro dienoraštis (82)
19:30 Dakaras be cenzūros
20:00 Kriminlinė Lietuvos zona su D. Dargiu (15)
21:00 Du dydžiai po Siciliją (1)
21:30 Gyvenimas inkile (50)
22:00 Ūkininko Petro dienoraštis (83)
22:30 Jėga ir Kenoloto
22:35 Feigino ir Arestovyčiaus pokalbis
23:30 Dakaras be cenzūros
00:00 Iš esmės su A. Peredniu (k)
01:00 Delfi diena. Svarbiausių įvykių apžvalga (k)
02:30 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
PENKTADIENIS
06:00 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
07:00 Feigino ir Arestovyčiaus pokalbis
08:00 Du dydžiai po Siciliją (1)
08:30 Pas Editą
09:00 Dakaras be cenzūros
09:30 Ūkininko Petro dienoraštis (82)
10:00 Alfo vila (16)
11:00 Delfi rytas
11:55 Kenoloto
12:00 Dviračiu per Indonezijos džiungles (99)

12:30 Dviračiu per Indonezijos džiungles (100)
13:00 Istorijos apie nesėkmes (4)
13:30 Du dydžiai po Siciliją (1)
14:00 Irklais per Atlantą su A. Valujavičiumi (5)
14:30 Ūkininko Petro dienoraštis (83)
15:00 Delfi diena. Svarbiausių įvykių apžvalga
16:30 Delfi RU. Naujienos rusų kalba
17:00 Kasdienybės herojai
17:55 Kenoloto
18:00 Kasdienybės herojai
19:00 Ūkininko Petro dienoraštis (83)
19:30 Dakaras be cenzūros
20:00 Pas Editą
20:30 Šeima ant ratų. Afrikos link (6)
21:00 Jūs rimtai? (18)
21:30 Savaitės kriminalai
22:00 Automobilis už 0 Eur. (91)
22:30 Jėga ir Kenoloto
22:35 Feigino ir Arestovyčiaus pokalbis
23:30 Drąsiai (7). N-18
00:00 Dakaras be cenzūros
00:30 Dakaras be cenzūros
01:00 Dakaras be cenzūros
01:30 Dakaras be cenzūros
02:00 Dakaras be cenzūros
02:30 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
ŠEŠTADIENIS
06:00 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
07:00 Irklais per Atlantą su A. Valujavičiumi (1)
07:30 Irklais per Atlantą su A. Valujavičiumi (2)
08:00 Irklais per Atlantą su A. Valujavičiumi (3)
08:30 Irklais per Atlantą su A. Valujavičiumi (4)
09:00 Dakaras be cenzūros
09:30 Egzotiniai keliai
10:00 Alfo Didysis Šou (18)
11:00 Receptų receptai (17)
11:30 Šeima ant ratų. Afrikos link (6)
11:55 Kenoloto
12:00 Šiandien kimba (18)
13:00 Pas Editą
13:30 Kasdienybės herojai
14:30 Du dydžiai po Siciliją (1)
15:00 Egzotiniai keliai. Tanzanija
15:30 Egzotiniai keliai. Kenija
16:00 Orijaus kelionės
17:00 Kriminlinė Lietuvos zona su D. Dargiu (15)
17:55 Kenoloto

18:00 Orijaus kelionių archyvai
18:30 Ūkininko Petro dienoraštis (80)
19:00 Ūkininko Petro dienoraštis (81)
19:30 Dakaras be cenzūros
19:55 Eurojackpot
20:00 Savaitės kriminalai
20:30 Jūs rimtai? (18)
21:00 Dar stiprenis (Stronger) 2017
22:30 Jėga ir Kenoloto
22:33 Dar stiprenis (Stronger) 2017
23:30 Dakaras be cenzūros
00:00 Egzotiniai keliai
00:30 Egzotiniai keliai
01:00 Orijaus kelionių archyvai
01:30 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
SEKMADIENIS
06:00 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“
07:00 Orijaus kelionės
08:00 Šiandien kimba (18)
09:00 Dakaras be cenzūros
09:30 Egzotiniai keliai
10:00 Alfo vila (17)
11:00 Receptų receptai (17)
11:30 Istorijos apie nesėkmes (5)
11:55 Kenoloto
12:00 Sekmadienio Šv. Mišių transliacija
13:30 Normalūs neurotikai (12)
14:00 Du dydžiai po Siciliją (1)
14:30 Šeima ant ratų. Afrikos link (6)
15:00 Egzotiniai keliai
15:30 Egzotiniai keliai
16:00 Ūkininko Petro dienoraštis (82)
16:30 Ūkininko Petro dienoraštis (83)
17:00 Orijaus kelionės
17:55 Kenoloto
18:00 Orijaus kelionių archyvai
18:30 Gyvenimas inkile (50)
19:00 Automobilis už 0 Eur. (91)
19:30 Dakaras be cenzūros
20:00 Kasdienybės herojai
21:00 Polina (2016)
22:30 Jėga ir Kenoloto
22:33 Polina (2016)
23:30 Dakaras be cenzūros
00:00 Egzotiniai keliai
00:30 Egzotiniai keliai
01:00 Orijaus kelionių archyvai
01:30 TIESIOGIAI UKRAINOS ŽINIOS „UKRAINA 24“

Rūmų bendruomenės klubas – „Ekofrisoje“

(Atkelta iš 1 p.)

Metams einant į pabaigą Rūmų bendruomenės nariai svečiavosi Prienų atstovybės įmonėje UAB „Ekofrisa“, apie kurios veiklą, ateities planus susirinkusiesiems pasakojė direktorė **Lina Dužinskienė**.

Kaip žinia, UAB „Ekofrisa“ yra viena iš pagrindinių grikių ir kitų Lietuvoje auginamų kruopų kultūrų perdirbėja Baltijos šalyse. Įmonės misija – gaminti ir teikti rinkai sveikus produktus, būti grikių ambasadoriais pasaulyje, tad ir užrašai „Šlovė kruopoms“ ir „Grikis – kruopų karalius“ pasirinkti neatsitiktinai. Ypač didelis dėmesys skiriamas prekių kokybei ir saugai, o 2007 m. suteiktas VŠĮ „Ekoagros“ sertifikatas leidžia tiekti ekologišką produkciją. Įmonė per metus gali pagaminti 1000 tonų grikių, apie 500 tonų miežinių, kvietinių, perlinių, žirnių kruopų, dribsnių ir kt. Gaminami ir ekologiški užkandžiai, skanėstai, grikių lukštų pagaldės, čiuziniai, milčiai. Įmonė trečdali elektros energijos sunaudoja iš savo saulės baterijų, pagrindines patalpas apšildo degindami grikių lukštus. Taigi, grikis naudingas ne tik kaip maistas, bet naudingas ir jo atliekos. Per 80 proc. produkcijos iškeliauja svetur. Pagrindinė rinka – Europa, keliauja ir į Australiją, JAV, Kanadą, Afriką. Įmonė užsiima ir internetine prekyba, bendradarbiauja su mokslo įstaigomis, atvira bendravimui, paieškos, dalyvauja parodose, pelno medalius, yra 2022 metų konkurso „Sukurta Prienų krašte“ nugalėtoja.

Viešnagės metu KPPAR prezidentas **Zigmanas Dargevičius** už šiltą priėmimą ir verslo bendruomenės puoselėjimą negailėjo šiltų žodžių įmonės vadovei **Lina Dužinskienėi**, kvietė visus tapti aktyviems Rūmų bendruomenės nariams, kurių dabar yra 765, ir pasinaudoti Rūmų teikiama galimybėmis. Taip pat buvo pasveikinti penkiolika naujai prie Rūmų prisijungusių narių, jiems įteikti Rūmų nario pažymėjimai. Tarp naujokų ir dvi Prienų įmonės. Tai **Agnė Kiverytė**s vadovaujama įmonė **Valet-P**, jau 16 metų teikianti išvežamojo maitinimo paslaugas renginiams visoje Lietuvoje, ir UAB „Prienų vandenys“.

Onutė Valkauskienė

Prienų atstovybės narystės koordinatorė **Larisa Šaltienė** ir Prienų atstovybės nariai: **A. Kiverytė**, **R. Ignatavičius**, **L. Dužinskienė**.

Ekskursijoje po „Ekofrisą“.

KPPAR nariai „Ekofrisoje“.

„...dėkoju Dievui už gyvenimą ir man siūstus žmones“

(Atkelta iš 1 p.)

dviejų vaikučių. Kelerius metus gyvenome Ukmergės rajone, vėliau sugrįžome į mano gimtąjį kaimą. Čia gimė mūsų jaunėlė. Vyro giminėje daug Dievą tikinčių. Vieną vasarą atvykusi vyro pusseserė **Gintarė**, pamačiusi mus vidurnaktį besimeldžiančius, pasiūlė man stoti į neakivaizdinę Kauno Katechetikos mokyklą, kuri ruošė ir tikybos mokytojus. 2005-aisiais baigiau ir Religijos Studijų kolegiją. Studijuoti buvo labai įdomu, mokiausi tų dalykų, kurie man iš tikrųjų rūpėjo: moralinė teologija, pedagogika, filosofija...

2000 metais netekau savo vyro **Kęstučio**, bet atradau naują gyvenimo kelią: pradėjau dirbti tikybos mokytoja dabartinėje Jiezno gimnazijoje (Šią mokyklą baigiau 1980 metais).

– **Ar sunku būti tikybos mokytoja?**

– Tai labai didelis įpareigojimas. Dauguma kompetencijų nesiskiria nuo kitų dalykų mokytojų, tačiau tikybos mokytojas turi ne tik mokytį, bet ir nepriekaištingai liudyti tikėjimą savo asmeniniu gyvenimu, jis privalo gauti kanoninį savo vyskupijos vyskupo siuntimą, parapijos klebono rekomendaciją. Tikybos dalyko pasiekimai nevertinami pažymiu. Labai svarbu pažadinti mokinio norą pažinti save ir savo Kūrėją, tą, kuris davė jam gyvenimą, kuris turi kiekvienam iš mūsų ateities planą. Tik

bendraudamas su Viešpačiu gali atrasti pašaukimą.

Retas pradinukas, atėjęs į tikybos pamokas, moka persižegnoti, yra buvęs Bažnyčioje ir matęs besimeldžiančius savo tėvelius. Svarbiausia įgyti tokių vaikų pasitikėjimą, užmegzti šiltus santykius ir tik tada kalbėti apie Dievą, malda, tikėjimą. Bendravimas su vaikų tėvais dažnesnis katechizavimo metu, kai vaikai ruošiasi atgailos ir eucharistijos sakramentams. Ne dažnai sulaukiam norimo rezultato, nes Bažnyčia siekia paruošti naują gyvai tikintį bendruomenės narį, o tėveliai dažniausia nori greito „sunitvarkymo“ ir po Pirmos komunijos šventės sustabdo savo ir vaikų krikščionišką veiklą. Tuomet atiduodi problemą į Dievo rankas.

Esu dėkinga a.a savo Tėveliams, parapijos **Klebonui** už palaikymą, supratimą, iniciatyvas, Bažnyčios choro giesmininkams, „Motinos maldoje“ grupelės narėms, „Jauniesiems misionieriams“, Jiezno gimnazijos bendruomenei ir administracijai, savo mylimiems vaikams. Tik padedant šioms žmonėms galiu dirbti, nugalėti sunkumus. Sulaukusi Popiežiaus palaiminimo, dėkoju Dievui už gyvenimą ir man siūstus žmones.

– **Ačiū už pasidalintą mintis. Sėkmės Jūsų prasminguose darbuose.**

Ramutė Šimukauskaitė

Kviečiame iki sausio 20 d. teikti kandidatūras tradiciniams Prienų rajono savivaldybės apdovanojimams „Dėkingumas“

Prienų rajono savivaldybės įsteigti apdovanojimai „Dėkingumas“ teikiami labiausiai savo kraštui nusipelnusiems žmonėms už uolų ir sąžiningą darbą, už svarų indelį kuriant rajono gyventojų kultūrinę, ekonominę, socialinę ir dvasinę gerovę, už reikšmingus neatlygintinus darbus bendruomenės labui.

2022 metų nominacijos:

**METŲ ŠVIESUOLIS
METŲ POELGIS
UŽ SAVANORYSTĘ**

**UŽ PRIENŲ VARDŲ GARSINIMĄ
UŽ GYVENIMO PASIEKIMUS
UŽ INDĖLĮ Į PRIENŲ KRAŠTO EKONOMIKOS AUGIMĄ**

Maloniai kviečiame užpildyti anketą ir pasiūlyti savo kandidatus. Anketą rasite Prienų rajono savivaldybės interneto svetainėje www.prienai.lt

Teisę teikti kandidatus „Dėkingumo“ apdovanojimui, užpildę nustatytos formos anketą, turi įmonės, įstaigos, organizacijos, asociacijos, pavieniai asmenys. Kolektyvinę, grupės žmonių teikiama anketą turi pasirašyti visi asmenys, kurie pritaria siūlomai kandidatūrai (vardai, pavardės, parašai).

Prašome užpildytas anketas iki 2023 m. sausio 20 d. siųsti el. paštu agne.darguziene@prienai.lt arba paštu adresu: „Dėkingumo“ apdovanojimams, Laisvės a. 12, 59126 Prienai. Anketas galima palikti ir Prienų rajono savivaldybės sekretoriato.

PRIENŲ RAJONO SAVIVALDYBĖ

„Gyvenimas“ –
laikraštis
Jums ir apie
Jus!

UAB „TAUROLIS“
BRANGIAI PERKA
Bulius, telyčias, karves.
Atsiskaitome iš karto. Mokame
6 ir 21 proc. Vežame į Lenkiją.
Tel. 8 687 73 691

Gyvenimas

REDAKCIJOS ADRESAS:
Kauno g. 19 A, LT - 59147 Prienai.
El.paštas: info@gyvenimas.info

Leidžia UAB „GYVENIMAS“ (SL 066).
Laikraštis įkurtas 1946 m. gruodžio 7 d.

Redaktorė **Ramutė Šimukauskaitė**

Internete skaitykite: www.gyvenimas.info, www.facebook.com/laikrastiogyvenimas

Redakcija: Redaktorė **Ramutė Šimukauskaitė** - VERSLAS, ŽEMĖS ŪKIS (60523, ramute@gyvenimas.info); SOCIALINĖS PROBLEMOS, ŠVIETIMAS, MEDICINA, TEISĖSAUGA, PASLAUGOS: **Dalė Lazauskienė**, redaktorės pavaduotoja (60014, dale@gyvenimas.info); APLINKOSAUGA, NEVYRIAUSYBINĖS ORGANIZACIJOS, KULTŪRA, SPORTAS: **Rimantė Jančauskaitė**, apžvalgininkė (60012, rimante@gyvenimas.info); KOREKTŪRA: **Ona Ališauskienė** (60015); BUHALTERIJA, SKELBIMAI: **Ona Lodienė**, **Zina Lankevičienė** (tel./faksas 60012, zina@gyvenimas.info); kompiuterininkai (maketas@gyvenimas.info). Mob. tel. 8 605 19 327.
Redakcijos nuomonė nebūtinai sutampa su laiškų autorių nuomonėmis. Už skelbimų turinį neatsakome.

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
REMIMO
FONDAS

remia rubrikas
„Jaunimo skveras“,
„Tai, kas
išaugina...“ ir „Esu
saugus, kai žinau...“

Laikraštis išeina trečiadieniais ir šeštadieniais.
Ofsetinė spauda. Apimtis – 2 spaudos lankai.
Indeksas 67283. Tiražas: trečiadieniais –
1400 egz., šeštadieniais – 1750 egz.
Rinko, maketavo UAB „Gyvenimas“.

Spaudė UAB „Alytaus
spaustuvė“, Seirijų g. 17,
tel. (8 315) 73786.

**ALYTAUS
SPAUSTUVĖ**